

v kmetovi oblasti, se malo spreminja. Tako je kmečko življenje za večje dôbe in pokrajne sploh enoterno, nepremakljivo. To daje kmečkemu značaju neko stanovitnost in trpežnost, ki je važna, ako se rabi za dobro reč.

Kmečka opravila so od leta do leta sicer ravno tista, al vsako leto ima veliko različnih del, treba mu je torej toliko paznosti in toliko izurjenosti, da kmet biti ni lahka reč, da kmet mora imeti dokaj prebrisan glavo, in je le tisti dober kmet, kdor kmetuje od mladih nog. Zemljiščini posestnik ima dalje veliko opraviti v pravnih rečeh: s pogodbami, ženitnimi pismi, razpisili, s kupčijo živine in blaga, z zemljiščino odvezo, s pašniki. Nauči se veliko rečnih in osebnih, vlastinskih in posestnih pravic. Vse to je za kmečki duh šola, iz ktere kmetje, se ve da ne vsi, dobé tisto lahkoto razumeti, kar jih tiče, prebrisanost v svojih zadevah in premišljeno doslednost v besedi in djanji. — Imamo še eno dobro kmečko lastnost: kmečko moštvo ali ponositost, ki je tako dalječ od žaljivega napuha, kakor od surove neotesanosti. To moštvo se pa sploh nahaja samo tam, kjer so kmetje toliko premožni, da redno prodajati morejo žito in živino, in ne najde se pri vinogradnikih iz gospodarskih vzrokov, pri slabih kmetih pa ne iz нравnih vzrokov.

Pošteni pa ošabni kmečki ponos je za rodoljuba najbolja kmečka lastnost, ker je zavednost osebne vrednosti človekove in češčenje lastnega kmečkega vsredivnega stanú. Škoda, da imamo tako malo premožnih kmetov! Velika večina naših poljedelcev mora vsakdanji kruh pridelavati si v vednih skrbéh za sedanost in prihodnost. Ubornost (siromaštvo) pa nikjer ni šola moških čednosti in trdnega značaja. Kdo bo tudi v sebi čutil blagih dušnih potreb, ko utolažuje komaj vsakdanje telesne potrebe.

Povedal sem tedaj tudi nekaj dobrih v slabih časih ohranjenih lastnosti naših kmetov. Upati moramo, da se bodo v sedanjem in prihodnjem bolj svobodnem času vse dobre lastnosti toliko bolj množile, kolikor bolj se bodo zgubljale iz tlačanske in podložne dôbe nalezene slabe lastnosti. — Te dobre lastnosti kmečkega značaja morajo biti podlaga, na katero se bode stavila prihodnja kmečka omika v narodnem duhu. (Dal. prih.)

Slovensko slovstvo.

* Še enkrat gosp. Jesenkotova zemljepisna terminologija. (Konec.) Za zavetje dobro vem, vendar se držim raje Murkotovega brezvetrije.

Vetrove je g. Jesenko imenoval po našem slovarji, v kterege sem po Šumaavskem bil vzela za „Passatwind“ živi veter, česki profesorji pa so ga med drugimi imeni razlagali tudi: staly vitr.

Obzemljino morje sem izvirgel, ker slovenščina nima samostavnika: obzemlja, iz kterege bi se edino dal izpeljati prilog obzemljina s polnim i.

Pri besedi zemljina bode najbrže vsak mislil pred na Erdart, nego na Erdtheil, in res pozná vsak Čeh besedo zemina (= zemljina) za „Erdart“ in pa „Erdgeruch.“ (Bolje za „Erdart“ je vendar: zemljenina). Zastran dotične meni namenjene zastavice (stran 416 „Novic“) pa naj si brezimenik išče pomoči pri sinonimih, tolažbe pa pri Italijanih in Francozih (kteri nič ne marajo, če v kakem stavku glagol celo rešeto genitivov pred sabo podí, ali za seboj vleče), tudi naj ne meša skup „Erdtheil“ in pa „Landmasse“ ali „Festland“, kakor dela z zemljino.

Otočno to morje nisem spodbijal, temuč le pridodal: otočišče; arhipel pa bi jaz zdaj ne pisal, ker mora biti arhipelag.

Jaz nisem besede tok le morju lastil, ampak tok je meni sama tekoča stvar, tek pa nje djanje.

Tù brezimenik hoče za vsak pojem le eno besedo, tam pa za „Mündung“ potrebuje treh. Beseda: posega brez priloga nima v sebi nič od tega, kar hoče reči: direkter Abstand.

Za „Binnen- ali Steppenfluss“ ima hrvaška početnica prof. Mesića in pa znanstvena terminologija českih profesorjev ponorna reka, za to jaz še zdaj „ne iz (sic!) dosti visocega stališča“, temuč v svoji priprostosti mislim, da bi ime „ponikvarica, ponornica“ prilegalo se rekam, ktere se po besedah Jes. začetnice „v kaki pusti zgubljajo.“

Ali narod struga in korito res loči tako, kakor začetnica, Bog ga vedi.

Če slovenski narod „Stufenland“ res imenuje gredje, kdo bi se te besede raje ne poprijel mimo novinke?

Ali je pa tudi res ta beseda „terminus geographicus“ in ne samo „kokošaricus“? Rad bi vedel, toda brezimenik mi ne more biti dovoljna priča.

Besede členovje tudi nisem zametal. Bode-li mi res občinstvo odreklo zmožnost, ločiti končnici — ovje in — ost drugo od druge?!

Pogorje sem jaz po Čehih vzela za „Gebirgszug“ zlasti tudi na svét gosp. Terstenjaka. Nahaja se: pogorje že v staroslovenščini za: montes. Za „Abhang“ ne veljá.

Otočje za „Inselgruppe“ je brezimeniku dobro, ker meni, da je od pisatelja začetnice (čeravno je iz našega slovarja), za „Gebirgsgruppe“ je pa gorovje (enaka oblika) napčno, ker sem to jaz nasvetoval. Gorje (neprilično zavolj medmeta podobnoglasnega) ima Jes. vendar le na str. 51 in pa hrvaška početnica.

Med pogorje za „Abhang“ in pa povodje (Wassergebiet) jaz ne vidim nikakošne analogije.

Da Bolgarji pravi Balkan imenujejo Staro Planino in na zemljokazih pišejo Balkan ili Stara Planina, prepriča se brezimenik lahko v Ljubljani pri slovenski Matici, kteri sem poslal bolgarski atlas g. Danova.

Ti pa, benigne lector! sodi zdaj, so li moji ugovori res vsi nepotrebni? Cigale.

Kratkočasno berilo.

Boj za puro.

Resnice in laži za predpust.

Spisal Šak.

„Boljši dober sosed, ko deset stricev.“
Nar. prig.

Ko so pisali židovje 6363. leto po stvarjenji svetá, strmelo in treslo se je strahú vse, kar lazi in hodi po zemlji; kajti godile so se čudne stvari. Na nebú kazalo se je ponoči pet repatih zvezd, podnevu sedem solnc. Prifrfrali so iz devete dežele grozni črni tiči s človeškimi nogami in napadali so ponočne popotnike. Tako piše oče Valvazor, pa mnogo več še zamolči. Rastle so tudi na strehi bobovskega župana neke čudne gobe, kakoršnih se niso spominjale najstareše babe. Še dandanes hranjena je taka goba v ljubljanski muzeji z imenom: „Agaricus muscarius bobovcaeus.“ Pa bolje mimo teh gob postrašile so svet velikanske žabe, ki so nenadoma prilukale iz lukovskih mlak. To so bile žabe, večje od gorenskih volov, in regetale so, da se je tresel kralj Matjažev prestol. Povedal mi je učen prijatelj, da so bile najbrž onega žlahtnega plemena, iz kterege izvira — po mislih marksikterega modrijana in bedaka — sam človeški rod.

Taka in enaka znamenja godila so se po svetu, in zlasti po izvoljeni slovenski deželi. Kaj mar to vse pomeni? vprašal je človek človeka. Ali nobeden ni vedel odgovora, — le ta misel bila je občna, da pride sodni dan. Kar se oglasi slavni Vrbovčan Ropotič, ki je študiral črne šole vedigabog kje, in prerokuje zavzetim rodovom: „Našel sem v šembiljni knjigi zapisano, da se bo začel leta 2393 „ab urbe condita“ grozoviten boj med Dravo in Savo, kakoršnega še ni bilo od stavbe babilonskega stolpa do lanskega pusta.“

Tako je djral modri Vrbovčan, in Slovencem so se lasje pokonci stavili; še brada očaka Triglava je trepetala. — In zares! imenovanega leta začel se je prepir in potlej boj med Lukovci in Bobovci, strašen boj zavoljo — pure! — Zadel sem v nekem skrivnem arhivu na prašnata pergamentna pisma, v katerih je zgodovinar Jurko Budalovič ta boj na drobno in široko popisal. Sklenil sem v kratkem ta popis posneti, in s tem ubožno slovensko zgodovino obogatiti; nadjam pa se tudi, da napne kmali kak slovenski „bard“ strune svoje lire, da zapoje slavo lukovskih in bobovskih junakov. Po novih „epos-ih“ že tak delj časa zdihujemo zastonj!

Da! tako je na svetu. Abderitje vojskovali so se nekdanj za oslovo tenjo, Nemci prepirajo se zavolj cesarjeve brade, — slovenski Bobovci pa so šli nad Lukovce zavolj „bi bi bi ciak ciak ciak“ pure.“ — Bili so naši sosedje vredni potomci starih Japodov“ — piše Jurka Budalovič, in jaz pristavim „tedaj čiste slovenske krvi, kakor naši starinarji trdijo, ne pa nečiste, kakor Vrbovčanje.“ Stanovali so deset tisoč korakov za plešastim Grintovcem, v dolgi samotni dolini, v dveh vaséh. Že ime prve vasi „Bobovec“ kaže, da so njeni prebivalci radi bob sejali, še rajši pa jedli. In enaka bila je z Lukovci. Od kralja Matjaža, kteremu je bil bob in luk (čebulja) oblizek, dobili so mnogo privilegij. Omenim le, da so imeli Bobovci enake pravice z bobom, ko nekdanj Hrvatje s tobakom. Lukovci pa so smeli barantati s svojimi pridelki od golega Krasa do kosmatega Pohorja. Ni čuda tedaj, da so silno obogateli, in si zapisali v svoj grb: „Denar je moč.“ Bogme! to geslo ima več jedra v sebi, kakor Schmerlingovo: „Veda je moč.“ Tega jedra prepričali so se najbolje naši praktični sosedje; kajti prišel je sam nemški cesar k njim novcev prosit, ko mu je kukavica v žepu pela. „Dva koša srebra ti damo“ — mu rečejo Lukovci in Bobovci — ako nas napraviš „frei“ ali „reichsunmittelbar“, kakor mnogo mest v „rajhu.“

„Vaša želja se zgodi“ — odgovori cesar z velicim veseljem; kajti dobro vé, da tak kup kosmatih srebernjakov ni dobiti vsaki petek. Izroči jim veliko pismo iz oslovske kože, zapečateno trikrat z rudečim pečatom, in v njem jim zagotovi vse pravice, ktere je vžival Frankobrod, sedanja zibel nemških zmešnjav.

Tako prisijala je zlata zarija svobode v slednji kot slovenskega sveta, in pod njo rodila je zemlja Bobovcem trikrat več boba, in prirastel je Lukovcem trikrat debelejši luk, kakor popred. — Cel teden jedli in pili so složni korenjaki na zdravje nemškega cesarja; škoda le, da nisem bil jaz med njimi!

V dobrem prijateljstvu živeli in barantali so po tej veseli prigodbi mnoga leta; vse Bobovčanke možile so se v Lukovec, vsi Lukovci ženili so se v Bobovec. Pomnožil se je njih zárod tako, da slednjič sklenejo, po izgledu starih Fenicijanov ustanoviti „kolonijo“ ali naselbino. In zares! modro in srečno so svoj sklep dognali. Pa „cvet“ svoje razumnosti pokažejo v djanju, večnega spomina vrednem.

Častiti „metropoli“ hoteli so namreč mladi hčerki

tudi ime dati — kakor mi dandanes novorojenim otrokom. „Naj se pravi Novi Bobovec“, klicali so stari Bobovci. „Kaj pa še, ime mu bodi Novi Lukovec“, odgovorili so stari Lukovci. In plamen je bil v strehi, prepir se je vnel. Kajti glave Bobovcev bile so trdeje od njihovega boba, glave Lukovcev pa celó celó enake. Že so si klepali kosé, češ, da pokažejo o pravi priloznosti drugim, na kateri strani je pravica. Vsako nedeljo klicala sta župana srenjske svetovavce v zbor, — al zastonj belili so si izvedeni možaki glave, niso se nikakor mogli poravnati. Popili so pri tem marsikteri bokal „starega“, — se vé da na „gemajnde-unkoštunge“, ali čedalje bolj pisano so se gledali; tudi kolonijo spreleteval je strah.

Kar šine kravarju bobovskega župana srečna in modra misel v glavo. „Gospod, kaj pa bi bilo, če bi zložili imeni obéh vasi, in pravili: Boboveclukovec, ali krajše: Bobluk; po takem se ne bi godila nikomur krivica, kajti od leve proti desni stali bi zapisani prvi Bobovci, od desne proti levi pa Lukovci.“ Tako je djral kravar svojemu gospodarju Janku Čuku. Veselja poln objame sivoglavi župan svojega hlapca, in obljubi mu vsa črna teleta, ktera bo dobil v prihodnje od svojih krav, — ako zamolčí, da je to pametno misel njegova glava rodila. — Hitro pokliče „srenjske očete“ iz obéh vasi in izredno sejo, kajti bil je ravno četrtek. V dolgem jedernem govoru razloži jim, kako nevarna nevihta žuga ljubi domovini; naj se usmilijo svojih žen in nježnih otročičev. Njegov izvirni novi nasvèt tedaj je: naj se imenuje kolonija „Bobluk“, da se ne stori krivica nobeni vasi. — „Živio! Slava! Pravo!“ — donelo je iz ust vseh možakov, in kakor v „triumfu“ vzdignili so Janka Čuka na svoje rame. „Bobluk! živio!“ razlegalo se je iz Bobovca do zadnje kočé lukovske, kakor „Allah“ janičarjev ob bitvi. Tudi bobovski kokoti in žabe po lukovskih mlakah zagnale so „Bobluk.“ Pa kako še je le bilo veselje mlade kolonije!

Enoglasno podelili so vaščanje izvedenemu Čuku častno ime: „pater patriae“ (= rešitelj domovine). Pa še več, — postavili so mu tudi krasen spominek z napisom:

„Bobluk! Bobluk! Bobluk!

Je rekel Janko Čuk,

Leta: tisoč, štiri sto,

Ravno na Nikložovo,

Slava večna Janki Čuki,

Blagor — sreča Bobi-Luki!“

O srečen človek! okovali so tvoje ime med zvezde, častili še so tebe pozni rodovi. Zavida vreden zemljak, nisi podoben tisti sraki, ki se je s perjem družih tic kinčala? Pa kako si povrnil zasluge svojega kravarja? — Še črnih obljubljenih telet mu nisi dal. — Da! tako je na svetu!

Mislím, da si zdaj zvedel, častiti bravec, dovolj o starih dobrih časih, o „zlatem veku“ pri Bobovcih in Lukovcih. Večkrat so gibance jedli in rumeno vince pili, kakor midva v revnem devetnajstem stoletji, ki se redí s samo „frajastjo.“ Pa tolaživa se, saj tako zahteva „Brencelj.“ Radoveden si morebiti že, slišati kaj od „boja za puro.“ Beri, kaj piše zgodovinar Budalovič — pa ne prestraši se!

(Dalje prihodnjič.)

Iz deželnih zborov.

Goriški deželni zbor.

V Gorici 6. jan. ☉ — Velika bitva, velika zmaga! — zmaga Slovencev in pravice v deželnem zboru goriškem 3. t. m.

čajjo do tistihmal, da se prično razpošiljati knjige.

Po tem poroču g. blagajnik dr. J. Zupanec o stroških za poprejšnjega tajnika, nekaj za knjige, za potrebno orodje, za Werthajmovo blagajno, da je varno Matičino premoženje, kterega je sedaj v 5% obligacijah 20.308 gold., v gotovini pa 447 gold. 5 kr., s sobno opravo in z blagajno vred pa 20.991 gold. 35 kr. a. v. — Naposled poroču, da se sme za drugo leto za knjige potrošiti 791 gold. 91 kr.

Za njim pové pregledovavec društvenih računov g. dr. A. Vojska o dveh računih, ktera je o malih stroških, ostalih koledarjih in o Kozlerjevih zemljevidih dal bivši tajnik gosp. Levstik, in da so se imeniki k omenjenemu zemljevidu poslali na zadnje le ustanovnikom, ker jih je zmanjkalo za vse družnike.

Gosp. L. Svetec naznanja rzsodbo svojo in isto, ktero so storili o slovenski prestavi Erbenovega zemljepisa Koroške in Kranjske dežele v to voljeni gg.: Cigale, Kozler in Trstenjak, in ker je delo, dasi nedovršeno v prestavi, res znanstvene vrednosti in namenom Matice prikladno, nasvetuje, da ga Matica po določi občnega zbora brez prememb dá v natis, in sklenilo se je, da se v odborovem imenu poprosi o terminologii zemljepisni, štatistični itd. izvrstno izvedeni g. Cigale, da izgotovi imenstvo in sicer popravi prestavo, da tako popravljeno dobijo Matičini družniki za leto 1865.

Gosp. dr. Vojska razkaže, kar je z gosp. Ivan Vilharjem pozvedel zastran tiskarja Matičinih knjig. Dasiravno sta se obrnila do ljubljanskih tiskarjev in v Gradec, se vendar ta reč ni dala dognati, in določilo se je, da se odsek (gg. dr. Vojska, Iv. Vilhar, A. Lézar, Jož. Marn in Iv. Vavrú) pooblasti, pogodbo skleniti z najcenejšim tiskarjem.

Na vrsti je bilo za tem poročilo, ktero je dal g. J. Marn o „Letopisu Matičinem.“ Dasiravno se je razglasilo vabilo v ta namen po „Novicah“ in pisarilo tudi posebej do slovenskih pisateljev, so poslani spisi vendar prepričali, da bi se mogel spodoben letnik dati na svetlo. Ker se pisatelji niso poprijeli te reči tako, kakor bi se bilo smelo misliti po glasovih, ki so bili slišati poprej, in da prvi zvezek ne bode morebiti tudi poslednji, kakor pri nekdanjem društvu slovenskem, nasvetuje omenjeni odbornik, da Matica razpisani „Letnik“ za zdaj pusti, in dá le po pravilih svojih „Letno sporočilo“, v kterem se družnikom razkaže, koliko premore in kako se ravna slovenska Matica, kar se je tudi potrdilo. Med temi spisi je bila „Zgodovina Slovencev“, ktero je po naročilu slovenskega društva bil sestavil g. J. Terdina leta 1849, pa takrat ni natisnjena bila, in jo Matici izročil gosp. dr. Bleiweis. Ker se ne vé, ali bode prišla v kratkem kaka bolja in obširniša slovenska zgodovina na dan, sproži misel, ali je ne bi dala Matica s kakošno premembo na svetlo, kar odbor potrdi in v to izvoli gg.: dr. Vončina, dr. E. H. Kosta in L. Sveteca, da spis v kratkem pregledajo in v natis izročijo, tako, da družniki Matičini dobijo za leto 1865: a) Erbenov spis o Kranjski in Koroški zemlji; b) zgodovino Slovencev in c) letno sporočilo.

Na to pové gosp. dr. Vončina o „Fabioli“, ktero so hotli svetli knezoškof nakloniti Matici, da je ta reč po neprijetni naključbi v slovenski prestavi zapadla. Dr. Srncevemu vprašanju: „so li dediči umrlih ustanovnikov dolžni zagotovljeno ustanovnino plačati?“ se je odgovorilo s tem, da nje zadeva 5. §. matičinih pravil; dr. Vošnjakov nasvét, naj se odbor razdeli v odseke tako, da vsak odbornik dobí kaj opravka pri Matici, ni našel podpore, ker kolikor je različnih opra-

vil v Matici, toliko je že odsekov. — Naposled je rešil odbor nektera vprašanja gg. odbornikov, nekterih pisateljev s tem, da Matica nobene knjige poprej sprejemati in za nobeno plačila poprej obetati ne more, dokler rokopisa nima v rokah svojih, da naj se vsi spisi za Matico kar naravnost pošiljajo „tajništvu Matičinemu“, ne pa vredništvu „Novic“, in da Matica sprejame knjige, gospod dr. Vojska od družbe sv. Mohorja brez povračila poprejšnjih stroškov. Za razodeto željo, naj bode pred občnim zborom še eno odborovo sejo, poslovi gospod prvosednik zbrane ob 9. uri zvečer s tem, da svojo hvalo izreče vsem, zlasti vnanim gg. odbornikom, ki so blagovolili priti v sejo. Konec tega sporočila se nam vredno zdi še opomniti, da so vsi sklepije po obširnih in živih razgovorih bili enoglasni.

Kratkočasno berilo.

Boj za puro.

Resnice in laži za predpust.

Spisal Šak.

(Dalje.)

„Ni ga hujšega podjeda
Od slabega soseda.“

Nar. prig.

Prav prerokoval je Vrbovčan Ropotač: znamenja na nebu in na zemlji pomenila so boj, boj med Lukovci in Bobovci. Kajti čas se spreminja in ljudje ž njim, — čedalje slabši postajali so sinovi vrlih očetov. Al ob enem šlo je prijateljstvo, šlo je blagostanje rakovo pot, po besedah prigovora: „sloga jači, nesloga tlači.“ Ko se je pričel enkrat kavs in ravs med sosedi, ni ga bilo ne konca ne kraja, še večji prihajal je od leta do leta. Posebno fantje so bili v vedni svaji, drugi so druge dražili in napadali, — največkrat pri ponočevanji.

Edini Matija Počasen, lukovski kovač, slutil je pogubo, ktera je pretela domovini. Ali glas vpijočega v puščavi bilo je njegovo svarjenje: „Videant consules, ne detrimentum capiat respublica!“*) Poprej bi bob steno predril, kakor besede „študiranege“ kovača ušesa županov, ktera sta imela iz prepira svoj dobiček. Groza sicer zgrabi bobovskega župana in celo vas, ko zagleda krvava solnca, repate zvezde in čudne gobe na strehi; — strahú ščetinjijo se lasje Lukovcem, ko priskačejo velikanske žabe iz mlak. Pa vse to bila je voda v rešeto, — mirú in edinosti ni bilo več nazaj!

Slednjič napoči krvavi dan, in navalí veliko nevihto nad trme Bobo- in Lukovcev. Kakošen pomen! bil je ravno dan, kterega se začnejo pasji dnevi. Martinek, sin bobovskega župana, pasel je v „trebeži“ pure. Pa gotovo bolje vedele bi pure lenega fantiča pasti, kakor on nje. Martinek zaspí v senci stare vrbe, pure pa grejo in ciakajo v setev Lukovca Jaka Smodiša; se vé da taka množina setev jako pomeži in poškoduje. Kar prikoraka po naključbi gospodar Jaka Smodiš, iz vinograda gredé, do svoje njive. Pa ni bil sam, — naložil si je v svoji polni kleti še enega, kteri se pri Slovincih, — to jim rečem na čast! — pogostoma nahaja. „O ti turška patalja, pet sto medvedov! kje si pastir?“ zakliče Jaka, zagledavši celi šok pur v svoji setvi; najbrž jih je videl še dvakrat več, kakor jih je bilo. In ob enem požene se s svojo gorjačo, ki mu je sicer pomagala naloženega tovarša nositi, po njivi za purami.

*) To je: „Pazite župani, da se domovini ne zgodi nesreča.“ — Ali po prestavi nekega školnika, ki mu niso hoteli šolske hiše popraviti: „Skrbite cerkveni starašine, da se ne podere enkrat šola na mene in na vašo deco.“

Nesreča je hotela, da pri tem največjo puro bobovskega župana ubije z debelo gorjačo. Gotovo bila bi ta tudi plesala po zadnji strani Martinekovi, če se ne bi bil o pravem času izbudil ter šila in kopita pobral.

Pa dosta! Mrtva pura bila je iskra, ki je vžgala ne strehe, ampak kri slednjega Bobovca. Pa to se je zgodilo, kakor večidel vse hudo na svetu, po ženskah. Bes jih plentaj, — da bi jih ne bilo! — Kakor na bliskovih krilih, počí glas do županovih: „Vaša največa pura je mrtva, — ubil jo je Lukovec.“ — „Kaj? ubil jo je Lukovec?“ — zakričí županova Marinka, ki je ravno drva v kuhinjo nesla, ter začne srdú tako trepetati, da ji celo breme pade z rok. „Ali Lukovec jo je ubil?“ — zakričí enoglasno za njo deset sosedinj, in kakor bi trenil, bila je cela kopa žensk skupaj. Vstane reget in klepet, da se sliši po celi vasi, in kmali prileti iz vseh kotov še več Adamovih hčer, potem cela vojska dece, — in slednjič mož. Bil je hrup in vriš, ko bi voda gnala sto praznih mlinskih kamnov, ko bi vzdignila cela Atilova armada bojni krik. „Taka sramota se Bobovcem še ni zgodila, kar stoji vas, — maščevanje, maščevanje!“ — divjala je Marinka, in za njo vse, kar je bilo ženskega spóla. Možje bili so sicer bolj hladnokrvni, — al žalibog! pri Bobovcih nosile so žene hlače. Kaj čuda tedaj, da niso mógli možje še počasno sklepati in premišljati, — ampak plesali so oni, kakor so godle oné. O, vi stari Grki, ki ste čenčali o junaških Amaconkah, da bi videli vi bojevavne bobovske hčere o tej uri! Priznali bi, da plamení v Slovenkah celó drug ognjen duh.

Med tem prinese županov hlapec krvavo mrtvo puro na dolgi rajci, in ta pogled bil je odločen: „Boj! maščevanje“ — bil je sklep vsega zbora. Kakor nekdanj na rimskem kapitolu žive goske, podkurila je zdaj boj mrtva pura.

Še le v mraku razišlo se je ljudstvo, vsak na svoj dom, orožja si za boj pripravljat. Preobrnil se je mirni Bobovec naglo v velik tabor. Tù so brusili sekire, tam klepali kosé, tam tesali planjke; ženske so si iskale največih burkelj, otroci batov in kamenja. Enakega gibanja in ropota še ni bilo v vasi, kakor ta večer.

(Dalje prihodnjič.)

Slovensko slovstvo.

* *Obrazi krasnih ugledov po Kranjskem*, ktere je po sami naravi fotografiral J. Diwišovsky, a razlagajoče besede jim je priložil P. pl. Radič, izhajati začnó ta mesec; vsak mesec pride po 1 sešitek na svitlo; 12 sešitkov bode za 1 zvezek, ter vsak sešitek prinese po tri jako lepe fotografije poleg razlagajočih besed v slovenskem in nemškem jeziku. Na teh podobah bodo: Mesta in imenitni trgi, lepi kraji, narodne noše in zgodovinsko važna poslopja (cerkve, gradovi, podrtine), pa tudi vse naravne krasote itd. itd. Podobe so po 15 palcev dolge, po 12 palcev široke ter zarad izvrstnega dela in oblike posebno pripravne, da se komu pokloné v album na spomin prelepe, še zmirom premalo znane kranjske zemlje, tudi so kaj primerne, da bi okusno krasotile sobe. Besede je znani kranjski zgodovinar gosp. pl. Radič spisal tako, da ob kratkem vsako podobo prav dobro in dovoljno razlagajo. Naročnine je po 24 gld. na leto, po 12 gold. na pol leta, po 6 gold. av. v. na četrt leta brez poštarine; novci naj se pošiljajo v frankiranih pismih z naslovom: J. Diwišovsky, fotograf, izdajatelj in založnik v Ljubljani. V prvem sešitku bode samo ljubljansko mesto na 4 podobah, ktere so po 44" dolge in po 16" široke, da bi kranjsko glavno mesto imelo tudi spodobno obliko.

Iz deželnih zborov.

Goriški deželni zbor.

V Gorici 6. jan. ☉ (Konec.) — Predložil je bil Winkler svoj nasvèt in načrt prenaredbe v seji 13. decembra l. l. Lahom, ki so ga bili že poprej zavohali in brž zapazili, kam da meri, se je nejevolja na obrazih brala in so že pri voljenji odseka za naprejšnji pretres z nekako pasivnostjo nagajali, zlasti ker je tudi eden naših omahaval. Izvoljeni so bili v odsek: dr. Doliak (Lah, pa naš vselej zvesti prijatelj in mogočni podpornik), dr. Deperis (Lah, navadno eden zmernejših nasprotnikov), Gorjup, dr. Rismondo (Lah), Vilh. Ritter (Nemec), Winkler, Žigon. — Že koj prva odsekova seja (načelnik Ritter, perovodja in poročevavec Doliak) je bila viharna; vsi odsekovci so pa vendar pritrdili, da „vknjiženega vélikega posestva“, na kakoršno je postavodajavec gotovo mislil, v naši grofii ni. Na laško stran se je vstopil zraven Deperis-a in Rismondo-a tudi načelnik Ritter. Misel, ki je služila Gorjupovemu popravnemu nasvetu za podlago, bila je menda že v prvi tej seji memogredé sprožena.

Med tem so se od naše strani tisti izmed neslovenskih zbornikov obdelavali, o kterih se je mislilo, da bi vtegnili za Winklerjev predlog glasovati, pa tudi Lah niso rok križem držali, in v kratkem se je pokazalo, da ne bo moč W. predlogu dveh tretjin glasov pridobiti (kolikor jih vsak na prenaredbo ustave, in ne samo volilnika mereč predlog potrebuje.) Ni bilo toraj drugače, kot obliko Winklerjevega predloga pustiti, da se je bistvo rešilo. Ko je v eni naslednjih odsekovih sej Gorjup svoj popravek prebral, sta začela Deperis in Rismondo trditi, da to ni „popravek“ (amendement), temuč celó nov predlog, da ga je treba toraj v glavni zborni seji po opravnem redu naznaniti in predložiti, odsek da nima oblasti pretresati ga. Ker je pa večina odsekovcev Gorjupov nasvet za „popravek“ spoznala in sprejela, sta D. in R. protestovaje iz seje izbežala ter nista se tudi naslednjih sej več vdeležila.

Te skrivnosti odsekove so se bile že pred glavno sejo 3. t. m. med zvedenci po mestu razglasile. Dasi-ravno pa je bil konec razprave že naprej določen in znan, govorilo se je vendar povsod: Jutre bo tista viharna seja, jutre bo bitva med Lah in Slovenci. In res je bila taka. Izid njen sem popisal, nam časten na vsako stran, — naj povem še, kako da se je vršila debata, med katero je mnogokrat hudo zagrmelo.

Že pred 5. uro je bila v dvorani gnječa. Seja se začne; poročevavec Doliak prebere izvrstno svoje sporočilo, ktero je — kjer o pravičnosti in bratinstvu med Lah in Slovenci govori — prve „bravo“- in „bene“-klice ukresalo; toda sičanje iz nekega znanega kota je bilo znamenje, da je treba molčati. Winkler povzame za poročevavcem prvi besedo ter se mojstersko opravičuje, zakaj da je odstopil od svojega izvirnega in prestopil k Gorjupovemu, oziroma, odsekovemu nasvetu. Klasično je bilo, ko je naslednjemu govorniku Rismondo-u, kot nekdanjemu poročevavcu o občinski postavi, z lastnimi njegovimi besedami, iz tedanjega sporočila posnetimi, očital protislovje in odpad od liberalizma, s kterim se baha. Laški govornik, ki ga je bila vsa stranka pooblastila in kako naj govori, natanko podučila, bil je imenovani dr. Rismondo, nekdanj (l. 1848) vodja tukajšnjih laških liberalcev, čegar zvezda pa je, kar sedí v zboru, nekoliko obledela. — Šlo je — vsled bojnega načrta — za to, da bi se bil sklep o Winkler-Gorjupovem predlogu odložil, ali da bi se bilo k dnevnemu redu prestopilo. Prva polovica debate se je sukala toraj le bolj okrog formal-

17. Igra Piké; šaloigra poslovenjena po Miroslav Vilharju.

18. Filozof; šaloigra, poslovenjena po Miroslav Vilharju.

19. Servus Petelinček; šaloigra, poslovenjena po Miroslav Vilharju.

20. Bob iz Kranja; poleg českega predelal dr. Bleiweis (5. zvezek Bl. zbirke).

e) Šolske stvari:

21. Berilo za 8. gimnazijalni razred; sestavil vitez dr. Miklošič.

22. Zemljepisna začetnica za gimnazije in realke, izdal in založil Janez Jesenko v Gorici.

23. Program ljubljanske gimnazije je prinesel: „Matiju Čopu v spomin“ spisal Karol Melcer.

24. Program celjske gimnazije: „Slovo o polku Iгореve“ pesem o vojski Igorjevi, poslovenil iz staroruskega Maks Pleteršnik.

25. Program novomeške gimnazije obsega od prof. L. Horvata: α) Hieronim, čigav je? β) Pogojni stavki latinski. γ) O besedi zaumen.

26. Program tržaške gimnazije: Cegnarjev poslovenjen odlomek „Wallensteinove smrti.“

27. Letopis ljubljanske št. Jakobske šole: „Odgojevanje sedaj in nekdaj“, spisal M. Močnik.

28. Letopis normalke v Črnomlju: „o zemljepisju v ljudskih šolah.“

29. Letopis glavne šole v Postojni: „Pivka“, spisal Peter Hicinger.

30. Sporočilo ipavske šole: „namen in korist ljudskih šol“, spisal L. Hiti.

f) Različna dela:

31. Uzajemna slovnica slavjanska; spisal in na svetlo dal Matija Majar Ziljski v Pragu 1865.

32. Čitalnica, podučivni listi za slovenski narod 1. in 2. zvezek, dr. Janez Gršak v Gradcu.

33. Laški, nemški in slovenski pogovori; po Premrlovem delu pomnožil Janez Rejec.

34. Žabjanke; šaljive pesmi, zložil Mir. Vilhar.

35. Staroslovenski slovar, VI. zvezek od dr. Miklošiča.

36. Slovenska Vila; na svetlo dala Fr. Celestin in J. Jurčič.

37. Polyglotton Parëmiophraseologia; spisal v 7 jezicah Jož. Vuk v Gorici.

38. Vodniku; po besedah Vilharjevih zložil za moški zbor Anton Heidrich.

39. Noč na blejskem jezeru; besede Andrej Praprotnika za moški zbor, čveterospev in bariton-solo postavil Ant. Heidrich.

40. Politični katekizem; spisal Andrej Einspieler.

41. Spisje 2. natis; spisal Andrej Praprotnik.

42. Jezičnik ali pomenki o slovenskem pisanji; spisal Jož. Marn 3. leto.

43. Palček; koledar za leto 1866, spisal Andrej Praprotnik.

44. Vélíka in mala pratika za leto 1866; vredil dr. Janez Bleiweis.

45. Mladi vincar; spisal France Jančar.

g) Molitvene in bukve pobožnega obsežka.

46. Zgledne molitvene bukve; po J. C. Šmidu poslovenil Bartol Baltazar.

47. Dušna hrana 4. in 5. zvezek; spisal Andrej Zamejec.

48. Šmarnice Marije Device, 4. letnik; spisal L. Jeran.

49. Angel varh; v ženskem in moškem spolu spisal Anton Lésar.

50. Riharjevi napevi, iz zapuščine nenatisnjenih napevov na svetlo dal Greg. Rihar.

O zadevi Lire Sionske.

Ker se je zadnje dni število naročnikov vendar nekoliko pomnožilo, in se je toraj nadjati, da jih bo še več pristopilo, oznanjam s tem, da bom „Liro Sionsko“ izdajal, kakor sem v povabilu razložil.

Da razpošiljanje lista ne bo zaostajalo, prosim, naj se mi pošlje naročnina, kakor hitro je mogoče, z napisom, ktereга sem že v povabilu naznanil. Dobro bi bilo tudi, da se naročnina, kjer je mogoče, pošlje ob enem za več naročnikov skupaj, kakor so se nekteri tudi skupaj naročili; tako bi se zmanjšali stroški obéh strani. Od nekterih naročnikov sem tudi prejel list z napisom: „Prag, Kleinseite.“ Omenim tedaj, da je „mala stran“ (Kleinseite) različni mestni del od „malega namestja“ (Kl. Ring). Prosim zatoraj, da se mi listi natanko z napisom pošljejo, kakor sem ga že v povabilu naznanil, ker bi se sicer vtegnilo primeriti, da se list zgubi.

Končno pa še enkrat vabim vse one, kteri mislijo pristopiti v kolo lirinih naročnikov, naj mi to hitro naznani; sedanje število je še majhno in se tedaj delo le prične, ker je upati, da se jih še več naroči. Tudi se jim more potem še o pravem času postreči.

Hvala in slava pa vsem, kteri so že obljubili, me podperati in mi tako pripomogli k početju!

V Pragi 20. januarja. France Grbec.

Kratkočasno berilo.

Boj za puro.

Resnice in laži za predpust.

Spisal Šak.

(Dalje.)

Srenjski starašini sedeli so med tem pri županu Petru Kokotu zbrani. Bil je Peter nocoj nenavadno zamišljen; ni rekel ne bev ne mev; al jeza in togota bliskala mu je iz temnih oči. Tem hitrejše tekla je beseda Vidu Kolomaji, kteri je bil že v boji zoper Turka. Bil je močen ko Štempihar, zvit ko grča, gladek ko hrastova skorja, kosmate vesti ko tat na kolu; govoril je, ko bi otrobe vezal, in lagal, ko bi tolkel orehe. Balo se ga je v vasi vse, ker je bil pri vsakem prepiru, pri vsakem pretepanji, in rad je svojo pravico dokazoval s pestjo. Tudi nocoj je v zboru zvonec nosil, kričal in tolkel z roko ob mizo. „Jaz vam povem, in to mora biti, še to noč gremo nad lukovske mevže, — še prvega napada niso kos zdržati. Kakor bolhe, jih iz toplih postelj polovimo, in vse jeze in šale je konec.“ Al vsi drugi očetje bili so te misli: sramota je napadati sovražnike po šegi volkov, in zoper „Völkerrecht“ je, boja ne napovedati. In zastonj je bilo brbranje in psovanje sirovega Kolomaje; sklenili so: še le drugi dan orožje v roke vzeti, popred pa poslati „parlamentarja“ v Lukovec, da boj napové. To častno poslanstvo prevzel je koj Grega, županov hlapec. Nadalje imenovali so častnike nove armade; Peter Kokot bil je izvoljen enoglasno za generala, in dobil je svojega hlapca za adjutanta. Štempihar Kolomaja ponudil se je sam za bandernika, — in željo spolnili so mu radi. Drugi srenjski starašini postali so „hotmani.“ In tako razdelili so vse službe, kakor je Vid svetoval, kajti on je bil izurjen vojak.

Tamburje, korporale, prostake, vse je dobila mlada vojska, — še na profoza pozabili niso; kajti leskova mast in brezovo olje je povsod koristno vračilo.

Ni ga bilo v Bobovcu človeka, ki bi bil zatisnil to noč oči, general in njegovi hotmani pa so se posvetovali o planu ali načrtu vojske do belega dne.

Kaj pa so počenjali Lukovci? Tudi pri njih bilo je vse pokonci. Zvedeli so še o pravem času, kaj pomeni krič in šum pri sosedih. „Prav si storil, jaz bi bil vse pure poklal ko podgane!“ — djal je župan Tone Drevar Smodišu, „saj imajo živino vsaki dan na naših njivah.“ Ko je mrak nastopil, pošljejo lončarja Črepovca v Bobovec „na špijon.“ In Črepovec je imel dober nos; bil je prekanjen ko lisica. Zmuzne se tako blizo hiše bobovskega generala, da je izvohal in izduhtal vse, še celi načrt vojskin ali „feldzugsplan.“ — Drugi Lukovci pripravljali so si hitro potrebno orožje; „blago in kri za domovino“ všil je krojač Šušmanič v lukovsko zastavo. In to geslo je šlo iz ust do ust. Tone Drevar in drugi srenjski očetje pa so prevdarjali, kako odgnati silo s silo? Nihče ni poslušal modrega kovača, naj bi se pogodili v miru. „Boj — boj!“ zakličejo, ko jim pride bobovski adjutant vojske naznanjat, in — „boj!“ odmevalo je do poslednje kočice. Kakor v Bobovcu, izvolijo enoglasno župana generala, in razdelijo tudi celo armado na enak način.

Bila je med Lukovcem in Bobovcem obširna mužavina, in skozi njo držala je visoka cesta iz vasi v vas. Kajti zmodrila jih je bila nesreča: imeli so popred tako cesto, da je šel vsak voz do osi v blato, in ob času povodenj gledali so se sosedje čez vodo, ko bi se bili norih gob najedli. Po dolgem posvetovanji napravili so si to novo cesto po načrtu učenega kovača, da ni bilo lepše v celem „rajhu.“ Segala je od Lukovca v Bobovec, iz Bobovca pa v Lukovec, in odtod — kakor vsaka steza — v Rim. Čuda, da ne vedó naši stari narji za njo, akoravno so jim vse rimske ceste dobro znane, — morda tudi ona na nebu.

(Dalje prihodnjič.)

Iz deželnih zborov.

Goriški deželni zbor.

V Gorici 12. jan. ☉ — Po poboju 3. t. m. si niso dali Lahi mirú. Kaj si umislijo? Vprežejo svoje ljudi in hajd v Furlanijo nabirat med velikimi posestniki podpisov za — protest zoper to, kar je bila zborova večina v omenjeni seji sklenila. Pa — pssst! tega ni smel nihče vedeti; al da se nekaj plete in snuje, to smo si lahko mislili. Kedar se pa naši sosedje česa lotijo, je čas tresti se (?!). Ko smo tedaj 10. t. m. zapazili, da se laški poslanci zdaj tu zdaj tam po ulicah zbirajo in v tesnih krogih glave vkup tiščijo, komu bi ne bilo jasno, da kaj namerjajo? In res je bil že počil tak glas in zdel se tim verjetniši, čim dalje so se poslanci pred sejo v stranskih sobah mudili.

Čujte tedaj, kaj se je godilo dalje; vredno je, da se popiše na drobno.

Seja 11. t. m. je imela biti končna letošnja seja, ker so bila vsa opravila že dovršena. Pa to ni bilo menda Lahom po godu; za njihove namene je bilo — kakor se je pozneje pokazalo — neobhodnje potrebno, sklep zborovih sej še vsaj za 24 ur odložiti, kajti njih golobček s protestovimi podpisi ni bil še priletel iz Furlanije nazaj. In res skuje poslanec Candussi nek nov nasvèt: lanska suša je morala biti nasvetu podlaga. Bil je namreč predlog Candussi-ev ta-le: „Naj bi visoka vlada, kedar gre za odpustke na davkih zastran uim, grozdne bolezni itd. tudi sušo v vrsto tacih nadlog štela in posestnikom tudi zavoljo škode po suši, odbitek na davkih dovolila.“ — Vsak nasvèt pa mora biti po opravljenem redu popred v seji razložen in podprt ter kacemu odseku v naprejšnji pretres izročen,

potlej o svojem času na dnevni red djan in poslednjič še le pride na sklepanje. Candussi-ev predlog je imel biti po takem pomoček, sklenitev zbora odložiti. Naši so pa to zapazili in brž se pogovorili, da danes mora biti sklep. Komaj tedaj Candussi v seji svoj nasvèt prebere, že se oglasi poslanec Črne in nasvetuje: ker dolgo zborovanje deželi stroškov prizadeva, — ker je že rečeno, da se danes zbor sklene, in ker je Candussi-ev nasvèt tak, da ni dvomiti, da ga vsa zbornica enoglasno sprejme, da naj ga zbor za nujnega spoznava, ter brž v današnji seji razpravi, da bo mogoče, zbor končati. Temu nasvetu se dr. Rismondo ustavlja, rekoč, da samo nasvetovavec ima pravico, nujnost svojega predloga nasvetovati, drugi pa ne. R. je pa že vedel, zakaj mu ni nujnost po volji, tem bolj se je od slovenske strani na nujnost sililo. Glavar dene nasvèt zastran nujnosti na glasovanje, že naprej zagotovljen, da bo znana slovenska večina za nujnost glasovala; al — al kaj se zgodi? — Na povelje „Feuer“ se po naključbi ena slovenskih pušek ne sproži; vstalo je samo 9 zbornikov. To osodepolno glasovanje je bilo tedaj vzrok, da se je moral zbor sklep po želji Lahov odložiti. O zadevah, ki so bile v seji 10. t. m. na dnevnem redu, ne bom govoril; omeniti pa moram, da je bilo po dr. Deperis-ovem nasvetu konec seje sklenjeno, da naj bode naslednja seja koj drugi dan v četrtek 11. t. m.

11. dne t. m. — Še burniši glas ko unidan se je razlegal danes po mestu, češ, da drevi bo škandal, bodo demonstracije v zbornici. Vedelo se je, da se bode bral protest, samo to se ni vedelo, kakošne podobe da bo, ker po našem pravilniku ne sme zbor protestov sprejemati. Naši poslanci se na tihem modro pomenijo in so na vse pripravljeni.

Na dnevnem redu ni družega, kakor Candussi-ev predlog. — Seja se začne; gnječa, kakor unikat. — Potem ko je bila Candussi-eva zadeva obravnana, prosi dr. Rismondo besede ter naznani, da ima naznaniti neko „peticijo“ nekterih velikih posestnikov. Podpisanih je kakih 30—40 posestnikov, skoraj samo iz Furlanije; iz Gorice sledeči: Emil baron Formentini, Ferd. vitez Maffei; predsednik kmetijske družbe Aleksander žl. Claricini, Anton žl. Persa, Katarina vdova Nardini, Alojzi Tausani, Anton grof Strassoldo, 1 ali 2 juda, in — gospod prvostolni prepozit Avgust baron Codelli-Fahnenfeldski (kot oskrbnik Contavelle-eve sirotišnice). Izmed zbornih poslancev so kot veliki posestniki peticijo podpisali: Candussi, Sikst baron Codelli, (prepozitov brat), Del-Torre, Dottori (vès čas bolan). Senzacijo so tudi še nektera druga laška imena izbudila, ker so bila priča, koliko premore agitacija. — Kako puhli so razlogi v protestu, misli si že lahko vsakteri sam. Rismondo ni pristavil družega, ko nasvèt: „naj bi slavni zbor pritrnil, da se peticija deželnemu odboru izroči, da jo z undanjim (3. t. m.) večininim sklepom vred ministerstvu pošlje.“

Ker sta v protestu gg. Gorjup in glavar grof Pace imenovana in grajana, sta imela lepo priliko, opravičevati se. Deželni glavar grof Pace napové toraj zboru, da, ker je prisiljen zoper osebni napad zagovarjati se, mora predsedniški stol za nekaj časa zapustiti, naprosi podpredsednika dr. Doliaka, da naj med tem predsedništvo prevzame. Grof Pace (prosi predsednika besede. — Slovesen trenutek!): „Gospôda! V 6 letih je danes prvokrat, da sem prisiljen kot poslanec spregovoriti... So trenutki v človeškem življenji, v katerih mu razmere brzdo potrpežljivosti iz rok vzamejo, da je primoran, ne maraje za nič in nikogar, naravnost povedati, kar misli. Jez nisem sicer dolžan pred nikomur opravičevati se, zakaj sem glasoval, kakor sem glasoval

njene listine pošljejo tudi tistim preč. gg. dekanom lavantinske, krške, goriške in tržaške škofije (ljublanske škofije g. dekani so že vsi poverjeniki), ki do sedaj še niso poverjeniki, z vljudno prošnjo, da blagovolijo prevzeti ta posel blagemu namenu na korist. Pri tej priliki pa še prosimo gg. poverjenike, da v omenjeno listino blagovolijo vpisati vse ude svojega okraja, ki so jim znani iz Matičinega imenika ali iz „Novic“, toraj tudi nje, ki so morda letni donesek za 1866. leto že odrajtali. Pri obeh teh se vé da prazna ostaneta 3. in 4. predalček, vstavi se pa dotična opomba v 5. predalček.

Dr. Lovro Toman, prvosednik.
Anton Lézar, tajnik.

Kratkočasno berilo.

Boj za puro.

Resnice in laži za predpust.

Spisal Šak.

(Dalje.)

To cesto prekopal so sredi mužavine v črni noči lukovski vojaki, in od obeh strani nastopila je v strugo voda. „Zdaj pa pojte k nam, če morete“, zasmeje se župan Drevar, ogledovaje široki prekop. „Naj se popred dobro plavati učijo“, pristavi Nace Krcel, ponočni lukovski čuvaj. „Ta prekop še ni zadosti, gospod general, treba je pri njem še trdnjave ali kastela, pa vojakov notri“ — tako odrezal se je študirani kovač. „Dobro si jo zadel, gospod hotman, brez kastela nismo varni“ djal je general. „Haloh! junaška kri — primate za lopate in sekire!“ Hitro gibalo se je več sto rok, — kovač pa komandiral je „tù tako, in tam tako.“

V tem napoči dan, in v lepem redu vzdigne se vsa bobovska vojska proti Lukovcu. Pogum švigal je iz vseh oči, in junaško srce tolklo je ob vsake prsi. Glasno bobnali so bobnarji (namesti bobnov imeli so prazne sodce), urno sukali je Štempihar Kolomaja velikansko zastavo v zraku, z debelim glasom zapovedoval je general. — Pa kdo popiše vredno to vojsko? Če bi mi pomagali vi Demokriti, Cervantesi in Vicki Dragani, — tedaj še bi bilo, ali jaz — jaz sam? Pri tej misli pade mi srce v hlače in peró — z rok! —

Kako bi jih popisal, junake in junakinje iz vseh kotov bobovskega sveta? — O ti Muza ali Modrica pisarjev, ki si šepetala že v marsiktero uho bedarijo in norčijo, stopi mi na stran v tej turski sili!

Prvega pred vojsko zagledam korenjaka ponosne postave, častito skušeno glavo, — Petra Kokota. Svest si svoje visoke časti in službe, stopa res pred svojo armado, ko gospod kikiriki po dvoru, svojem haremu. Zafrknjeni klobuk kinča mu rdeč čop, podoben grebenu, in po njem pozná cela vojska svojega vodja — Kokota. V desnici drži znamenje poveljniške časti, silno žezlo, debel bet. V levici nese pa iz močnih desak narejen ščit, ki mu ima služiti za brambo pred udarci sovražnikov. — Veselja igra srce slednjemu Bobovcu, kajti hrabrost in zmaga sije generalu iz oči. Čist in jaren je njegov glas, če zapoveda: „linx um, rehcgšaut, marš!“ Toliko nemščine mu je namreč nekdanji vojak Kolomaja vtepel v naglosti v glavo.

Za županom koraka prvi banderaš Vid Kolomaja, junak od glave do pet. Divji plamen šviga mu v pogledu, z zobmi škriplje in momlja: „Čajte, paglavci, skoro vas pozobljemo!“ Za orožje služi mu pol žrdi, ščit so mu duri kravjega hleva, in ob enem nese v levici veliko pisano zastavo. To je orjak, kakoršnega ni bilo in ne bo na Slovenskem.

V prvem krdelu za njim marširajo sami gospodarji,

cvet cele vojske, stebri glasovitega Bobovca. Mislil bi človek, da so veteranci kakove rimske armade, tako urno se gibljejo, tako viteško se držé. Oboroženi so s sekirami, motkami, cepiči, vilami in plankami, pa nobeden tudi ni brez lesenega ščita.

Za tem krdelom gré majhen suh možiček, z veliko mačko pod nosom — in s praznim sodcem, po katerem tolče in tere neusmiljeno; to je tambur ali bobnar Čvrk. Kolikor je listja na drevji, toliko je burek in šal v njegovi glavi, kolikor je trave na zemlji, toliko podob ali figur vé iz svojega klobuka narediti. Vé jeziček mojstersko obračati, pa tudi ušesi gibati kakor bratec dolgouh. Tak tedaj je bobovski bobnar in humorist. Brž za njim koraka krdelo ravsarjev, — fantov in fantalinov, hlapcev in hlapčonov. Vsi hrepené po tepenji, kakor lisica po kokoših, kajti svesti so si, da bodo danes Lukovce kozje molitvice učili. — Pa ni še konec armade; za fanti gré truma žen, na njih čelu županova Marinka. Vse nosijo — hlače svojih mož, na glavi klobuke, v rokah burkle, — strašen pogled! Tù bilo je brbranje, mrmranje, šepetanje, klepetanje, kakor bi gagalo sto tisoč gosek v enem zboru.

Za to trumo stopal je resnoben možak Andraš Godrnjalo, noseč zdravila za vse, katerim bi vtegnilo pri srcu slabo postati. To zdravilo bila je — leskova batina, in vračnik bil je — profoz. Zakaj neki stopal je ravno za ženami? Za njim skakljala je vsa nadepolna zarovana bobovska deca, s katero je bil Bobovec zmir za petdeset let naprej oskrbljen. Krikala in klicala je, da so ubogega profoza učesa bolela.

To je tedaj cela bobovska armada, gotovo nista imela Kserks in Atila večje in hujše. Obsegala je vés bobovski rod, razun dedekov, babic in — deklet. Oho! kje pa so ostale Micike, Anice in Terezike? Čujte, čujte, jokale so domá v svojih kamricah. Pa zakaj? Ah! za — ljubčke, ktere so imele v Lukovcu, ker so mislile: gotovo še danes jim zavijejo Bobovci vrata!

(Dalje prihodnjič.)

Iz deželnih zborov.

Iz deželnega zbora štajarskega.

Iz Gradca 23. jan. * Predzadnja (20. t. m) in zadnja (23. t. m.) seja našega deželnega zbora se mi dosti znameniti zdite, da tudi slovenski prebivavci Štajarskega in Slovenci sploh naj o nji zvedó. Najprej moram opomniti, da v zdanjem zboru ravnopravnosti pričakovati ni, ker širokih govorov zrno je vselej: „mi smo gospodje v deželi, mi smo omikani, in le če se nam poljubi, vam neomikancem kaj damo.“ V zadnjih sejah so metali tudi hude pušice na ministerstvo, ker je odpravilo Schmerlingov državni zbor in napravilo „tabularasa.“ Ker so pa z ministerstvom v zameri, se kaže, da jih je volja storiti, kar so storili pod prejšnjo vlado Madjari in Hrvatje, češ (kakor je poslanec Frank očitno v zboru opomnil), da le avtonomisti še morejo Avstrijo osrečiti! Zastonj je občna prošnja v deželi, da bi se silni stiski in uboštvo pomagalo, da bi se tudi za spodnje kraje potrebne šole osnovale, zastonj opominja za potrditev tacihih dobrih naprav sedanji, nam od prejšnjega veliko prijazniši glavar dežele sam, — stvarí splavajo po vodi, ker bi nekteri radi cikali po trpivnem uporu, če stvar dobro presodimo.

Enako se je godilo v zadnjih dveh sejah. V prvi se je poleg preuravnava družih šol ravnalo tudi za realno gimnazijo v Ptujem. Herman je tako živo podpiral ta predlog, da so mu celó Nemci prav zeló pritrjevali. Povedal je in dokazal štatistično in na vse strani določno, kako silno potrebna za spodnje kraje

dolf-ovo) ne more prav izgovarjati, zato ker ime Rudolf — dasi je lepo in častljivo — za usta trdega Slovenca ni stvarjeno, *) kakor je tudi marsiktero slovensko ime okorno v nemških ustih.

Po tem takem mislimo, da so se prenačili tisti gospodje, kateri so novo, poslovenjeno ime nasvetovali in ga začeli brž rabiti.

Mi pravimo: čast in slava blagemu Rudolfu, utemeljitelju tega mesta, ki je znano po nekdanjem, spet oživiljenem nemškem imenu „Rudolfswerth“, slovensčini pa naj ostane to priljudno mesto „Novo mesto“ tudi poslej in sicer dotlej, dokler ne zažele družega slovenskega imena — sami Novomeščani. Le-ti pa si menda drugega (slovenskega) imena ne želé, in si ga ne bodo želeli, če jim povemo to, kar je djel neki domorodec, da si on namreč dolenske strani brez Novega mesta še misliti ne more. — Če se je spremenilo nemško ime, zato ni, da bi se moralo spremeniti tudi slovensko. Saj je mnogo takih mest, trgov in vasi, ki se jim slovensko ime ne vjema z nemškim!

O tej priliki naj povemo pa še eno, ki nam je že davno na srcu. Nekteri pisatelji naši so počeli pisati: „z Novomesta“, „(pri) Novomestu“, „za Novomestom“ itd. Kadar beremo kaj takega, dozdeva se nam, kakor bi nas kdo ... zauhoval. Pa menda čuti take (nevidne) zaušnice z nami vred tudi vsak trd Slovenec. Vès narod slovenski sklanja mestna imena: Stari trg, Nova gora, Novo mesto itd. ravno tako kakor se sklanjajo narodna (samostavna) imena s prilogi: stari trg, nova gora, novo mesto itd. Živa duša ne pravi: „iz Starotrga“, „iz Novogore“, „iz Novomesta“ itd., nego vès narod govori: „iz Novega mesta“ (kakor iz „novega mesta“ itd. — Tako pa govori narod po svoji stari pravici. Te stare pravice mu ne sme kratiti tedaj noben pisatelj.

Ker se potegujejo vsi naši pisatelji tako možki za pravice našega naroda, posebno za svete pravice narodnega jezika, zato se nadjamo, da se bodo poslej ogibali tudi krive sklanje, ki so se je lotili le po nekaki krivi misli. Ali jih je zapeljala celó nova „slovnica za oči“? Po tej slovnici je začel menda nekdo tudi pisati sè namesto šč.

Dozdeva se mi, da je počel najprej vrli naš pisatelj P. Ladislav pisati: „Novomesto“, „z Novomesta“ itd., češ, ker ni nemško ime (ondaj „Neustadt“) na dvoje razdeljeno, čemu bi pa bilo slovensko. Ali zbog nemščine ne smemo narodnega govora kvariti, dasi utegne biti očem ugodneje, če vidijo za eno mesto le eno nerazdeljeno ime. Tudi Lahji in Francozi imajo takih razdeljenih imen (červno jih ne sklanjajo kakor mi na sredini in na koncu). Sklanja „Carigrad“, „iz Carigrada“ itd. nam ne daje pravice, da bi smeli zoper narodno rabo sklanjati tudi: „iz Starotrga“ itd. Ravno tako napačno bi bilo sklanjanje: „Starotrgr“, „iz Starotrgr“ po izgledu: „Mokronog.“ To ime iz besed „mokra noga“ zvarjeno in okrajšano, ki se mu je potem sprevrgel tudi spol, je med mestnimi imeni pri nas nekaka posebnost, ki se ne more in ne sme vselej posnemati. Res, da pravi Srbin: „Beograd“ (o = l), „iz Beograda ali Biograda“ itd.; ali noben Srbin ali Hrvat ne veli: „iz Novisada“ ali „iz Novosada“, nego: „iz Novog Sada“ ali „Novoga Sada“ itd. Tako sklanjajo tudi druga taka imena (razun Carigrada) vsi Jugoslovani, — tako jih sklanjajo tudi drugi Slovani.

*) Pri nas domá na priliko izgovarjajo kmetje „Rudof“ (namesti „Rudolf“), tedaj bi izrekli tudi „Rudofovo“, „Rudofovčan“ (namesti „Rudolfovo“). Tako bi izgovarjali to ime menda do malega vsi priprosti Slovenci. Pis.

Slovansko slovstvo.

* *Ilirski Primorjan*, ki so ga „Novice“ lani napovedale, prišel je v Trstu ob novem letu res na svitlo. Prva dva lista, ki smo ju dozdej prejeli, kažeta, da se častito vredništvo vrlo drži svojega načela: „koristno družiti sè sladkim“, kajti mnogo podučnega in kratkočasnega prinesla sta za narod slovenski. — Vsak mesec izhajata dva lista v lični opravi; naročnina za celo leto po pošti znaša le 1 gold. 60 kr. za pol leta 80 krajc.

* *Karlovački Viestnik* se zove list, ki je začel ob novem letu izhajati v Karlovcu pod vredništvom Ljudevita Tomšiča. — Tudi ta list poln je podučne in zabavne tvarine v prozi in poezii. Priporočamo ga tudi našim Slovincem, vzlasti takim, ki v poduk v hrvaškem jeziku želijo vsaki teden pripraven listek v roke dobivati. Cena po pošti za pol leta mu je 3 gold.

* Dobro znani „Slavische Blätter“ Lukšičeve oblekli so se z novim letom v še okusnišo opravo in so, utrjeni po zadovoljnosti svojih bravcev, krepko nastopile drugi tečaj. Res krasna podoba Nikola I., kneza črnogorskega, kinča prvi list, kateri je posebno bogato obdarovan sè slovstvenimi naznanili, ktera nemškemu svetu kažejo delavnost slovansko. Slovanski reči namenjeni listi so tedaj vredni krepke podpore.

Kratkočasno berilo.

Boj za puro.

Resnice in laži za predpust.

Spisal Šak.

(Dalje.)

Privihraši z veliko silo do mužavine, zagleda vojska unkraj dobro oborožene Lukovce. Kar zažene vse, mlado in staro, grozen bojni krik, da so pobegnile iz slovenske dežele vse bele vrane, in jih ni nazaj do današnjega dne. Pa Lukovci se jih ne ustrašijo, červno so pustili žene in otroke domá. Hrabro bíje jim v prsih srce, in med divjim kričanjem Bobovcev zapojó junaško pesem, ki jo je v naglosti zložil študirani kovač.

Naprej zastava slave
In sreče lukovske,
Naj vrage trmoglave
Popije muri vse!

S sekirami in bati
Mi v boj pritiskamo,
Po suhem in po blatí,
Kaj maramo za to?

Baba mi je godrnjala:
Jaz ti bom že vojsko dala,
Kričala je deca mala:
„Tu ostani, atec moj!“

Žena, deca bodi zdrava,
Kliče dnes me očetnjava,
Srečna lukovska zastava:
Hajdmo hajdmo za njo v boj!

Tako popevali so lukovski korenjaki, in če se ne motim, slišal sem enako pesem že sam pri neki slovenski „besedi.“ Šine jim nezmagljiva moč v ude, stali so kakor Grki pri Termopilah.

Zdaj prilomastijo Bobovci do struge in zgrade, kar obmolknejo in osupnjeni obstojé. Da bi jim sovražniki pot zaprli, te zvijače bi si ne bili v sanjah mislili. Pa niso se dolgo debelo gledali, kajti mahoma začne vsa lukovska vojska lučati debelo kamenje in drva čez vodo, da jim prihaja černo pred očmi. In glejte je, glejte! strašljive mevže, drug za drugim začno kopita pobirati, — deca in ženske so brž na begu, ko bi jih razpihnil veter.

Vstane stotero vpitje in ječanje, vse gré križem, kakor v babilonski zmešnjavi. Bob v steno je generalov klic: „Stojte, babeži, holt!“ Le Štampihar Vid in majhen trop za njim se ne dá oplášiti. Srdu rjove in se peni vès banderaš, kakor razkačen oroslan. Ko pa ga zadene zdaj drva v nogo, ne vzdrži se več; z glasnim klicem: „za monoj, kdor je mož!“ skoči v vodo

in plava prek. Vkljub vsemu kamenju, katero mu leti v ščit kakor toča, doseže okope in podi ž njih s svojo žrdjo prestrašene sovražnike. Že mu plava več junakov na pomoč, že plezejo na šanco, kar otme v nevarnosti Lukovce nenadoma — kdo? — Vpregli bili so v sili vso živad, da bi vozila drevje in kamen za uterjenje šance — še vélikega srenjskega bika. K sreči bil je ravno blizo — in „bika sèm, bika sèm!“ zakliče v enem sto glasov. Kajti poznali so njegovo moč in divjost. Kakor bi trenil, bil je črni bik tù. Ravno zavihiti se junak Vid na okope — kar zagleda bik njegov ščit, kravje duri. En skok — en stok — en žok! in banderaš in bik ležala sta sredi struge. Na grlo zaženó Lukovci krobot, slednjemu Bobovcu pa upade srce. Mokri kakor miši izplazijo iz vode, tudi nesrečni Vid, vès potolčen in potrt. V kratkem bil je vès bobovski rod na begu, in sledil mu je posmeh in krobot Lukovcev.

S pobešenimi glavami korakajo proti svoji vasi, in drugega je pred drugim sram. Kar zabobna na povelje generalovo tambur, in vsi begunci zberó se okoli njega. „Vi strašljivci, babeži, pojte drugikrat za peč sest, ali repe pipat namesti v boj! Z jeziki bi se vedeli sekati, da, z jeziki. Taka sramota še Bobovcev ni zadela, kar stoji vas, v grobu se morajo kosti naših očetov obračati, vsemu svetu bomo služili v posmeh. Pa to ne smé biti! Nihče naj se ne dotakne jedi in pijače, dokler te sramote ne izbrišemo. Tedaj haló za menoj, če ni šlo po tem potu, nam je še drug odprt. Ne bodo se dolgo veselile te bebe svoje zmage.“

S takimi besedami kaznil je general Kokot svojo vojsko, pa nobeden si ni upal odgovoriti. In na povelje „marš“ napoti se molčé armada proti — Bobluki. Ostale so domá le žene in otroci, spoznavši v prvi bitki, da „kri ni voda.“ In tako spričala se je resnica prigovora: „Veliko kričálo vredno je malo“, ali: „prazen sod ima največi glas!“

Potrebno je, da se bravec majhno bolje z bojiščem seznaní. Mužavina segala je prek po dolini na eni strani pod visoko strmo goro, in tam ni mogel človek mimo. Na nasprotnem koncu mužavine stala je pod gorami kolonija Bobluk in skozi njo namenili so Bobovci udariti nad Lukovce, — tako bi se umaknili močvirju. Pa kako ostrmé, zagledavši Boblukovce dobro oborožene pred vasjo.

„Ste tudi vi naši sovražniki?“ vpraša general Kokot zavzet in prestrašen. „Nikakor ne“ — mu odgovorijo. „Pa če se dva tepeta, najboljša je, se ne vtikati v svajo. Mi smo neutralni, in ne trpimo, da kak sovražnik stopi na našo zemljo.“ Tako je djál moder boblukovski župan Suhač, Bobovce pa jeza zgrabi, spoznavši, da so drugo pot na led naleteli. „Naprej! udarimo na izdajavce!“ zagromí Kolomaja. In zares bi se bila zagnala vojska v nje, če ne bi bili med tem zagledali na uni strani blizo Lukovcev. — „Dva sovražnika ob enem, to je odveč“ — zakliče Kokot, in med posmehom Lukovcev in Boblukovcev vrnejo se ošabni Bobovci — z neizmerno sramoto in — z dolgimi — dolgimi nosovi! — Junak Vid pa je klel, z nogo ob tla butal, in v nedru jezo kahal.

Tako končala se je prva vojska — pa Bobovcem ni dišal domá najboljši bob, ne najslajše vince. Še ta večer pokliče gospod general vse „hotmane“ v posvèt: „Kako maščevati se nad Lukovci?“

Veseli zmagavci pa jedli in pili so celo noč; sklenili so tudi, srenjskega bika rediti odslej s samim senom in z najboljšo otavo. (Dal. prih.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor zagrebški.

Med govori, ki so bili v zboru zagrebškem o tem, kaj naj se odgovori cesarju (takemu pismu se pravi „adresa“), se posebno odlikuje govor prevzvišenega škofa Strossmajerja 25. dne u. m. Na vse strani toliko važni govor priobčimo v posnetku tedaj tudi čitateljem „Novic.“ Glasil se je v glavnih točkah tako-le: „Gospôda! Jaz sem za adresno večine odborove ter mislim, da smo dolžni odgovoriti kralj. reškriptu (pismu), s katerim se je Njih Veličanstvo, premilostivi naš vladar obrnil do nas. Odgovor naš mora biti pravi svedok vdanosti in zvestobe do našega kralja, a on mora tudi kralju odkriti nove i stare rane našega naroda, da nam je zaceli; kajti to ni samo narodu na korist, ampak tudi dinastii (cesarjevi hiši) sami.

Jaz mislim, da je sedanji zbor z zborom 1861. leta v taki zvezi, da ni družega, kot nadaljevanje dela, katero smo bili tedaj pričeli, a ktereга nismo bili dovršili. Zato se zlagam s tem, da se naša sedanja adresa obrača na 1861. leto in na kr. reškript 1861. leta.

Adresa ima v sebi tri poglavitne misli; prva je: celota naše zemlje, druga je oktoberska diploma, februarški patent in to, kar se v kr. reškriptu gledé teh dokumentov zahteva od nas, in tretja naše razmere z Ogersko.

Celota naše zemlje je najstarejše in najznamenitiše zahtevanje, ki še živí v narodu; treba je, da hodimo pot naših starih, ki so celoto naše zemlje zahtevali takrat, ko so se zoper krvoločnega dušmanina v prvi vrsti borili za častni krst in zlato svobodo, in sicer ne le za se, temuč za civilizacijo (omiko) vse Avstrije in Evrope. Kadar v starih spisih čitam, kako da je narod naš stare zборе odperal, verujte mi, da mi solze stopijo v oči. V 16. stoletju pričeli so zbor z žalostno tožbo: „Nos reliquiae regnorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae“ (mi ostanki kraljevine dalmatinske, hrvaške in slavonske) ter klicali vso Evropo ustavi na pomoč. Ako bi mene kdo vprašal, kako da čemo mi pričeti zbor, odgovoril bi, odprimo ga z besedami: „mi ostanki starih ostankov kraljevine dalmatinske, hrvaške in slavonske.“ Naš narodima toliko zaslug za svoje kralje, da — s ponosom morem reči — morebiti noben narod v carevini avstrijski nima tolicih. Zasluge našega naroda znane so vsemu svetu; spoznal je je tudi sedaj vladajoči kralj, ko nam je 1848. l. tako-le pisal: „Moja djeca, moji Hrvati! Vi ste se tako ponašali, da Vam nikdar ne morem dosti zahvaliti. Vi ste zaslužili, da se povest Vaša piše z zlatim peresom.“ Ker je temu tako, gospôda moja, tedaj smemo prostodušno stopiti pred obličje Njega Veličanstva ter mu rêči: Mi smo pripravni vstreči tvojim željam in zahtevam in zato žrtovati življenje; al obrni se tudi ti na nas in zaceli nam rane, ktere se dajo zaceliti; to zahteva ne le korist naroda, ampak tudi korist tvoja, katero je Bog združil z narodovo koristjo.“ Celota zemlje naše je stvar velike znamenitosti. Vsaka država se neizmerno drži svoje teritorijalne celote.

Marija Terezija, gotovo najmodrejša vladarica naše vladajoče hiše, je jokala, ko je po pruski vojski morala zgubiti Šlezko, del svoje carevine; prav tako je meni pri srcu, ko premišljam našo domovino. Jaz se rad ne pečam s politiko, kakor nekteri morebiti mislijo o meni. Ako bi mogel in smel živeti po svojih željah, ne bi me bilo v tej zbornici; al ljubav do mojega naroda kliče me v zbor, toraj želim, da za celoto naše zemlje storimo toliko, kolikor je mogoče. Očita se našemu narodu, da je majhen, slab, da se mu je treba toraj združiti s katerim koli drugim. Ako smo slabi in

čut pravice splošen, ako je ravno tisti del pravnega poslovanja nemški, ki bi moral biti najpred slovenski, tisti del, ki je edina pravna šola za kmeta in vse tiste, ki nimajo dovolj časa in omike, da bi se iz knjig prava učili? Zanašamo se, da bode enkrat tudi uradovanje slovensko, da bodo očitne obravnave med Slovenci v domačem jeziku. Takrat se bode čutje pravice in zupanje do neodvisne sodnijske pravičnosti mogočno razširilo: na korist državi, ktera bo potem vredno spoštovana, in na korist kmetu, ki bo potem postal razumniši v pravnih rečeh in se bode tudi manj pravdal. Velik dobiček za kmeta je že, če se le manj pravda. Koliko časa in denarja se potroši in koliko trdovratnega sovrastva se nakoplje po nesrečni kmečki strasti večnega pravedanja? Nekoliko sem v stran zabredel, ko sem narodnostne koristi omenjeval, pa vendar še nisem vseh povedal. (Dal. prih.)

Národno-gospodarske stvari.

Popotnikove opazke.

(Dalje.)

Nadaljevati ti hočem, dragi čitatelj, kar sem v potopisu lani pričel. Oglejva si mesta na Angležkem, kakošna so poslopja njih, in začnimo pri mestu Hull-u. Ne misli si palač, katerim komaj do strehe do- gledaš, temoč večidel ponižne stavbe z enim nadstrop- jem. Vendar med poslopji je razlika; razlikoval bi jih v koč, kjer najubožniše ljudstvo stanuje, — v stavbe, kjer so po največe rokodelci in navadni mestjani, v hiše premožnih mestjanov in poslopja ali palače, kjer prebi- vajo „pravi žentelmani“, — rečem „pravi žentelmani“, kjer tukaj hoče se titulirati „žentelman“ že vsak me- želj (kterih je Angležka „vsa polna“), prav kakor naši meželjni hočejo biti „hoch- und wohlgeboren von X. Y. Z.“ itd., kar že celó Slovenci posnemamo, pisaje „bla- gorodni(a); kako da ne še „visokorojen“ (na tretjem ali četrtem podu)? to bi še imelo nekak pomen in bila bi zvesta prestava nemška.

V vsakem hramu ali poslopji prebiya le ena rod- bina ali familija, kar je sicer prav prijetno. Izvzemši štacune in gostivne so povsod poslopne duri (front-door) vedno zaprte, kakor pri nas o polnoči. Ako hočeš vsto- piti, trkati moraš na ulične duri, da pride kdo in ti jih odprè od znotraj, kjer so zapahnjene. Poveš brž že na ulicah pred pragom, kaj da želiš; ako ti odpró, se duri zopet zapahnejo. Na „front-door“-u ali uličnih durih je navadno za trkanje vvešen trakalec „knoeker“; tudi je na teh durih hišno število. Prosti so tukaj listni na- pisi, in listonosom je bolje kakor našim, treba jim je samo na te duri potrkati in tam list oddati, bodi si kakoršen koli. Glavna stvar pri napisih za angležke li- ste je hišno število in ulice, osebni karakter je nepo- treben.

Kadar vstopiš v angležki hram, ako nimaš nič po- sebnege, brž v shodniku (passage, zgovarjaj pasidž) svoj posel opraviš, navadno pa greš pri malo premožnih mest- janih v hišo, ktera je za navadno stanovanje in obed (dining-room, zg. dajninjrum), ako si pa odlična oseba, pozovejo te v „drawing-room zg. draoinjrum“, to je v najlepšo sobo ali salon, ki je navadno brž pri vstopu.

Pri tej priliki omenjam na kratko nekoliko, kakošne so mestjanske hiše srednje vrste; samo po sebi pa se razume, da so poslopja občinska ter bogatašev in žen- telmanov prostornejša in ličnejša, ubožnih pa so ubož- nejša. Od zunaj se vidihi hiše celó priproste, in mno- gokrat pri stavbah z enim nadsobjem zid ni debeleji od ene opeke (to je, za dobro ped, kakor so naše opeke za zid.) Pri teh hišah zidovje od zunaj navadno ni

ometano (kar se pa mnogokrat tudi pri velikih poslop- jih nahaja), ne vidi se druga kot rjava opeka, in tako so cele ulice kakor da bi bile rjavo obžgane. Krasne pa so one ulice, kjer ni prodajavnic in rokodelcev, kjer prebiva odličnejši stan. Tù so poslopja čedna in zeló okusna, posebno pa še zavolj tega, ker Anglež, velik prijatelj cvetju, mora imeti tudi v mestu pred hišo malo tratico ali vrtič, pri zidu pa si nasadí bršlina ali drugo tako rastlinstvo, ki se po zidovji popenja in ga celó v zelenje ovija. Po teh ulicah se sprehajaje mislil bi, da hodiš med vrta.

Znotraj se hiše navadno ne belijo in ne malajo, temuč tapecirajo; po tleh in v sobah in hodnikih pa so položeni tepihi, brez katerih tudi ubožne hiše niso. — V poslopjih z enim nadsobjem je navadno tako odredjeno, da spodaj pri tleh so, kakor sem že omenil, „drawin- groom“ brž pri vhodu, potem „diningroom“, kuhinja itd., v nadsobji pa so spavnice, sobe za obleko, knjige in druge potrebe. Le najubožnejši ljudje imajo postelje v tej hiši, kjer čez dan prebivajo. — Kakor je prijetno tukaj stanovanje tistemu, ki ima familijo, da si celo po- slopje najme, tako sitno je posamesnemu človeku, po- sebno, ako se k odličnejšemu stanu prišteva, ter po za- htevah tega stana živeti želi. Ako hočeš sam za se stanovati in živeti, moraš si najmanj tri sobe najeti, to je, drawingroom, kjer sprejemaš osebe, ktere te ob- iskujejo, sobo, v kateri sam stanuješ in potem spavnico; to zahteva šega angležka, ki dosti denarja stane; inači pa, moraš celó kot domačin v družbo k rodbini pristo- piti, pri kateri stanuješ. (Dal. prih.)

Kratkočasno berilo.

Boj za puro.

Resnice in laži za predpust.

Spisal Š a k.

(Dalje.)

Minuli so nekteri dnevi. V Bobovcu miruje vse orodje, in glasi se le orožje. Srenjski očetje kujejo in snujejo naklepe, drugi se „eksercirajo“ dan na dan. Slednjič sklenejo, da postavijo na tej strani struge lu- kovskemu enak „kastél.“ To se zgodi v dveh dneh v- kljub vsem overam sovražnikov. Neprenehoma psovali in dražili so se odslej sosedje iz svojih ograd.

Tiha črna noč nastane. Nebo bilo je zavešeno z orjaškimi oblaki, — vse je spalo, le Bobovci in Lu- kovci ne. Proti polnoči vzdigne se vsa bobovska ar- mada in lazi čez polje proti močvirju — tako rahlo in tiho, da bi mislil, to je zbor ponočnih pošast. Tiho spustijo se najmočnejši korenjaki v vodo in plavajo prek, — drugi in spet drugi za njimi. Zaspane lukov- ske straže skočijo še le po koncu, ko že plezajo so- vražniki na šanco. Zdaj vstane grozen krik, — že vihti štempihar Vid svoje pol žrdi. Preplašeni Lukovci ne mislijo na brambo, ampak na beg, in srečno uidejo stražniki v črni temi rokam preganjavcev.

Kakor na vetrovih krilih dospè glas v Lukovec: „Gorjé! Bobovci čez nas!“ Bliskoma je vse po koncu, mlado in staro, moštvo in ženstvo. To bilo je ječanje, ypitje in kletje, letanje in hrup, ko bi se podiral svet. Že so bili sovražniki pred vasjó, že je divjal Kolomaja: „V prah ž njimi!“ Kar se zasliši silen glas: „Bobovec gorí!“ — Ko bi okameneli, v prvem trenutku obstojijo in obrnejo pogled nazaj. Zdaj naglo sto glasov po- navlja: „Joj! joj! Bobovec je v plamenu.“ Strah in groza loti se vojske, nobeden ne misli več na zmago in Lukovce. Preč zagnavši orodje in ščite spustijo se ma- homa nazaj. Žareči dim dvigal se je iz Bobovca v

oblake, in klic: „na pomoč, na pomoč!“ razlegal se je v temno noč. Tako leteli niso Bobovci nikoli, kakor nocoj, — posebno pa Vid Kolomaja. Hitro vdarijo spet posrčeni Lukovci za njimi, — čuda, da so srečno kopita odnesli!

Tako spodletelo je bobovskim vitezom drugi pot; pa prav tako: netili in podpihovali so, dokler so si dobro zakurili in se opekli. Z največim trudom gasijo do belega dne, — pa vendar požrè jim ogenj marsiktero parmo in koč. Najhujše zadelo je kajžarja Čvrka, — ostane mu le kupček pepela in — žena. „Da bi še ti s kočo vred zgorela, imel bi zdaj samo eno nadlogo“ — zareži vès pobit bobnar nad svojo staro. Prime za palico, in gré po svetu norčij uganjat in — barantat.

„Pa kdo — kdo je vžgal?“ — vprašal je v Bobovcu človek človeka. „Kdo drug kakor ženske, ki so bile doma“ — zakličè Kolomaja, in ohladi si jezo nad svojim „zakonskim križem.“ Njegov izgled posnemal je marsikter gospodar, tudi županova Marinka pokusila je, kako diši brezovo olje. „Ko bi vas jezičnih žensk ne bilo, ne bi bili začeli mi tega neumnega boja!“ — djal je general Kokot.

Lukovci izvedeli so še tisto noč, kdo jih je otel v največi sili; bil je to njihov prekanjeni lončarček Črepovec. Kajti povsod je imel nos in ušesa, tedaj izvoha še o pravem času namen sovražnikov. V tem prikrade se, Bog vé po kateri poti, v Bobovec. Misli si: „sila kola lomi“, in zapali vas po odhodu vojske. Zatoraj ostane zmir resnica: da je večè vrednosti lisičja koža, kakor levova. — Z veseljem podarijo Lukovci vsak lončarju polno krpačo luka, oprostijo pa tudi njega in njegovo deco vseh srenjskih „štiber.“

Dvakrat so že odvrnili pogubo od svojih koč, al boja ni še bilo konec. Kajti Bobovcev ni zmodrila dvojna sramota in nesreča, — vedno pleli in motali so zle naklepe, češ, brez maščevanja ni nam več živeti.

Vendar nekterim, zlasti pogorelcem, bilo je ravsa in tepeznja dosti. „Pustimo bedake, očitno je, da jim pomaga sam peklenšček. Zakaj se dalje ž njimi ukvarjati, nimamo že škode in sramote dovelj, ne bode prekel vès svet, da smo se najedli norih gob?“

Tako odrezal se je oče Prtlikovec, in marsikdo je rekel, da tako je pravo. — Ali general Kokot in večina je djala: „Nobene stvari in zadeve se še ni poprijel Bobovec, da bi je ne bil srečno dovršil, tega ne trpimo tudi zdaj!“ — In ni potihnil v Bobovcu glas orožja. Še večò stražo postavijo v „kastèl“, ter pokončajo vse setve Lukovcev takraj močvirja. Vid Kolomaja pa ni rekel ne bev ne mev, ampak ležal je domá in vračil si opekline, ktere je bil skupil pri gašenju ognja.

Sopet preteče nekaj časa. Izza svojih zagrad pikajo in grdijo se sovražni sosedje brez konca in kraja. Da so se dali vgnati dvakrat v kozji rog, in služijo zdaj slabšim Lukovcem v posmeh, tega Bobovci ne morejo prestati. Neyoljni čakajo prave priložnosti, kajti njihov sklep je: „Če ne leži v desetih dneh Lukovec v pepelu, ne vrnemo se nobeden v svojo hišo.“

Veseli Lukovci pa djali so tako: „Dobre reči so vse po tri! Sreča otela nas je dvakrat, zakaj bi se izneverila tretji pot?“ — Le študirani kovač kimal je z glavo, rekoč: „Variabilis falsaque fortuna!“ *) Zavidal je tudi lončarju njegovo slavo in njegov luk. — Nekega dne napreže kobilico, in odpelje se urno za sive goré, pa kam? — tega ni povedal lastni ženi. Zastonj belili so si Lukovci glave, kam jo je potegnil kovač? Resnice pa ni izduhtal nobeden. (Kon. prih.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

V seji 1. februarja t. l. je v imenu tistega odbora, ki je presojal delovanje deželnega odbora, razložil poslanec Svetec v prelepo narejenem, jasno vse na drobno razlagajočem in z živo pohvalo sprejetem poročilu, kako je kranjska dežela z davki (fronki) preobložena. Povedal je, da so Njih Veličanstvo presvitli cesar 31. decembra 1864 izdali naredbo, s katero so hoteli preveliko težo deželi nekoliko zljajšati, in ktera se tako-le glasi: 1. Naj se zemljiščini davki, ki so do konca leta 1864 na dolg ostali, tistim dolžnikom, ki po spričevanji finančnih in političnih gospodk zavolj neugodnih okoliščin poslednjega časa ne morejo plačati, brez vsega silnega iztirjevanja kolikor mogoče obilno odpišejo; 2. od leta 1865 naprej pa se more vsako leto do tistihmal, dokler se gruntni davki iz novega ne uravnajo, po tistih krajih, ki so najhujše preobloženi, po izkazu in nasvetu gospodk in z ozirom na tadanje okoliščine odpisati ali ves davek ali vsaj nekoliko tako posameznim posestnikom, kakor tudi celim soseskam in okrajem.

Ta tako dobrotljiva naredba, pravi poročevalec Svetec, pa zato ni obrodila pravega sadú, ker je c. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani in c. kr. kantonske gospodske niso prav izpeljale, tako, da se zastankov do konca leta 1864 ni več odpisalo ko 45.411 fl.; za leto 1865 se pa do zdaj še celó nič storilo ni.

Ker je kranjska dežela od leta 1844, odkar je kataster storjen, s preobloženjem 5 do 6 milijonov gold. po primeri plačala več davkov (fronkov), kakor štajarska in koroška, je odpisani znesek res majhen polajšek.

Na dalje je popisal današnji žalostni stan gruntnih posestnikov, in kako silno je naša dežela zavolj prevelikih davkov ubožala. Nekdanji lepi gozdi, pravi, so zginili; ljudje so zadolženi; redki so kmetje, da bi imeli toliko živine, kar je potrebujejo, da bi svoje grunte tako obdelovali, kakor gré; od sile gruntarjev je celó tacih, ki nimajo več svoje živine, ampak le tako, ki jo v rejo dobó.

Grajal je tudi to, da se pri nas za davke rubijo take reči, ki so potrebščine gospodarstvu (fundus instructus), na pr. delavna živina, potrebno žito, klaja itd., — kar je zoper postavó.

Po pisal je letošnjo veliko potrebo, v kaki stiski so ljudje zavolj lanske slabe letine, zavolj pomanjkanja denarjev, zavolj nizke živinske in žitne cene.

Nazadnje je storil naslednje nasvete:

1. Milostna naredba presvitlega cesarja od dne 31. decembra 1864 naj se s hvaležnostjo sprejme;

2. vlada se ima vprositi prvič, naj se od leta 1865 naprej vsako leto do tistihmal, dokler se gruntni davki iz novega ne uravnajo, po tistih krajih, ki so najhujše obloženi, z ozirom na dotične okoliščine odpisujejo davki ne samo posameznim gruntnim posestnikom, ampak tudi celim soseskam in okrajem tako, da se znesek, ki se ima odpisati, že med letom ustanovi po zaupnih možeh, med kterimi naj imajo tudi udeleženci svoje zastopnike: drugič naj se izprosi pri Njih Veličanstvu cesarju, da se polajšanje davkov, ki je 31. dec. 1864 dovoljeno tistim krajem, ki so najhujše obloženi, raztegne na celo kranjsko deželo tako, da bi se 1866. leta in naprej za davek ne jemalo več po 16, ampak samo po 12 od sto čistega katastralnega prihodka, in da bi se le po tej meri tudi prikladi odmerili; tretjič: naj vlada dobro pazi, da se za davke ne bodo v rubežen jemale gospodarske potrebščine (fundus instructus); četrtrič: to prošnjo naj tudi pri c. k. državnem ministru

*) To je: sreča je okrogla, ali: sreča na razpotji sedi.

pesmi iz „Figaro“ nekoliko podobna, je v daljem sprevodu vsa izvirna, krasno vredjena, glas izvrstno izbran; samo, da pevec je ne sme peti „allegro moderato“, ampak „allegro vivace.“ — Ženski dvospev št. 6. se po pravici more prištevati najboljim kompozicijam te vrste: mikavna je skozi in skozi in živa in ljubeznjiva do konca; še večji vtisek pa bi učinila, ako bi se gibala v višem glasu. Zanimivo je čuti, kako lepo je genijalni skladatelj sèm ter tjà brez okornosti kontrapunkt rabil. Da ne delamo veliko besedi, rečemo le to, da dvospev ta zvonec nosi med vsemi pesmami te spevoigre. — Finale imponuje z možkim svojim zborom, kateremu je, kakor vès slovenski svet vé, Ipavec tak mojster, da je le obžalovati, da besede „Tičnikove“ mu niso prilike dale, več zborov vložiti v to spevoigro. Peti se pa mora ta zbor ne zmerno (moderato), ampak živahno, rezno, in poslednji osmeri takti se morajo v tempu „alla breve“ ali „molto mosso“ ponavljati. — Prvi del šte. 3. je dramatično dobro nastavljen; škoda, da nekako opeša, ko se začne F-dur peti. Drugemu delu te številke (prav za prav trispevu) škoduje pregloboki glas sopranov, ker ga tlačita možka glasa. — Vse ostale številke so dobre, a še več vtiska bi delale, ako bi se skladatelj ne bil prestrogo držal besed; nekatere izvrstne melodije kar hipoma prenehajo, ko bi jih človek še le prav rad poslušal. Tudi to imamo še omeniti, da je skladatelj ženske napeve vsakemu glasu primerne narediti hotel, tedaj jih ni zložil odločno za sopran in alt (ali mezzosopran), — to pa nekako škoduje še večjemu efektu. Bariton se lepo giblje od konca do kraja v svojem glasu; tenorjeva naloga pa omahuje zdaj med previsocim, zdaj med prenizkim glasom; le v samospelih je zmiraj na pravem naravnem glasu. Ne škodovalo bi tudi, ako bi se bile opustile prevečkratne modulacije v veliko têtco doli, na priliko, iz E v C, iz A v F, iz F v As.

Tako smo pregledali vse partije te spevoigre, s katero se res ponašati moremo in ki nas sili do prav žive želje, da bi nam gospod dr. Ipavec kmali zopet zložil kako spevoigro in si izbral zato kak národen predmet. —

Naj nam je pri tej priliki še pripuščeno omeniti izpeljave „Tičnika“ v čitalnici ljubljanski.

Skladatelj je spevoigro zložil za glasovir. Da pa doseže še večji efekt, jo je pevovodja g. Josip Fabjan vredil za različne instrumente in pri tej prestavi iznova pokazal temeljito svojo muzikalno vednost, ki ga stavi v prvo vrsto pravih naših muzikalnih umetnikov.

Vršila pa se je spevoigra po gospodičinah pevkah in gospodih pevcih tako izvrstno, da smo mislili se v gledišču, kjer izurjene moči izvršujejo spevoigre. Čisti mladi glasi, igra vsaki situaciji primerna, vse gladko in ročno: delalo je skupnost tako, da občna pohvala je bila res tudi zaslužena pohvala. Ker je vsak zadostil svoji nalogi popolnoma, ni družega razločka mimo tega, da je ta ali una naloga sama po sebi „bolj hvaležna.“ Zbor tudi se je tako živahno in čvrsto obnašal, da je bilo veselje. Orhester vojaški, med katerim je tudi naš umetnik g. Viktor Bučar godil, je lepo izvršil svojo nalogo.

Priporočamo tedaj po vsem tem „Tičnika“ živo vsem slovenskim čitalnicam, ki imajo saj 5 dobrih pevskih moči in dober zbor. Ker ne potrebuje nikakoršnih glediščinih priprav in se tudi s spremstvom samega glasovira dá dobro peti, ni druge težave o izpeljavi. Da gospod dr. B. Ipavec dovoli igro vsem čitalnicam, porok nam je rodoljubje njegovo.

* *Mladi vincar.* Vinorejcem v poduk. Od več strani dobivam dopise, naj bi vinorejcem našim vstregel s knjižico „Mladega vincarja.“ Naznanjam toraj to-le:

Namenil sem iz začetka le za svojega vincarja ob kratkem najvažnejša vodila mu izročiti, da se vé brez mene na mojem posestvu gibati in dela svoja opravljati. Neki prijatelj pa me zavrne rekoč: „Za vse slovenske vincarje naj bo! saj veš, da je dosti nemških posestnikov, ki svojih slovenskih vincarjev ne umejo, in tudi niso vedno pri njih: tako boš onim in tem jako vstregel.“ In na to zares obliko pisave v občno rabo spremenim in se predrzmem Pestalocija posnemati.

Kdor tedaj želi „Mladega vincarja“ (prodajam ga po 20 novih krajc.), naj se v frankiranih pismih obrne do založnika z napisom: „France Jančar, kaplan v Negovi, Post Radkersburg in Steiermark“ s tem dostavkom, da se znesek na zadnji pošti plača, to je, „gegen Postnachnahme“; ako je pa večji znesek, naj se mu naravnost pošlje.

Pri Negovi 19. svečana 1866.

France Jančar, kaplan.

Kratkočasno berilo.

Boj za puro.

Resnice in laži za predpust.

Spisal Šak.

(Konec.)

Pretekli so nekteri dnevi. „Pes se obesi! zvití kovaček pobrisal jo je morebiti na Turško in ne pride več nazaj“ — govorili so Lukovci. „Nak, jaz vem, kam pes tace molí“ — djal je nočni čuvaj Krcel — „le malo potrpi!“ — In ta mož jo je zadel. Neki popoldan pridrdra voziček v vas, kovač bil je vesel, pa njegova kobilica vsa mokra in penasta. Hitro privrè lukovski rod na kup, in ob enem vpraša deset glasov: Kje si bil? kaj si nam pripeljal, Matija?“ — „In pokaže jim na vozu črno železno stvar, debelo za bedro in dolgo za lakat. „Kaj je to, kaj je to?“ — vpraša ljudstvo. — „To je taka stvar, ki premaga vse na svetu in se nikogar ne boji“, — odrezal se je Počasen. Mraz šine pri teh besedah slednjemu Lukovcu po hrbtu, in marsiktera ženka prekriža se plaha. O taki stvari niso še slišali nikdar. „Zakaj neki se bojite, saj ta stvar ne grize ko medved“ — zasmaja se kovač na vse grlo; „idite za mano pred vás, da čujete njen glas.“

Mlado in staro, vse vspé se za njim. Na polji kotne Matija čudno stvar raz voz, in zakriči: „Zdaj pa bežite, bežite preč!“ Vsi se razkadijo, ko bi pihnil. Kovač prižgè gobo in drži jo k mali luknjici, ki jo je imela železna stvar na strani. Blisk — grozen pok, ko bi vdarila strela z jasnega neba — in Lukovci pocepljejo od strahu po trati, kakor muhe; ko pa se zopet predramijo strahú, s stoternim kričanjem: „Kovač se je — Bog nas vari — zapisal peklenščeku“ — pobegnejo vsi v vás nazaj. Tako prestrašili še se niso bili Bobovcev, ko te neznane železne stvari. „To je sam „lintveren“ (zmaj) — reče trepetaje Jaka Smodiš. „Ne, kovač si je od vraga izposodil gromsko streló, — saj se je najpopred za bliskalo in potem počilo in udarilo, — gotovo se je pobratil s peklenščekom“ — djal je krojač Šušmanič. Kmaló ni bilo videti človeka v vasi, vsi poskrili so se v svojih kočah. Dosta besedi in truda stalo je ubogega Matija, predno prepriča babjeverne Lukovce, da je železna stvar le delo človeških rok, in zoper Turka najboljše orožje kristjanov, ki se mu veli: kanona. „Da, da, zdaj se še le spominjam, moj oče so mi pravili nekđaj od kanone, ki so jo videli na „šlosperki“ v Ljubljani, vozé tje lonce in sklede na prodaj“ — djal je Črepovec. „Prav, pa šentilski gospod fajmošter nosijo tudi škornje, ki je imenujejo „kanone“ — privrže kmetič Žajdala.

Tako prešel je sčasoma strah Lukovcem, še tisti večer nabijejo kanono s črnim smodnikom, ki ga je pripeljal kovač s sabo, in s kamenjem. Po celi vasi nastane veselo klicanje. Srenjski očetje pa sklenejo v posvetu: „brž jutri napademo bobovske volkove v njih lastnem brlogu, in praske bo slednjič konec.“

Brž ko so zapeli lukovski kokotje „dekle dojit!“ izkobacajo se korenjaki iz slame. In predno še je prilukalo solnce izza sinjega gorovja, je vsa pogumna vojska pri močvirji, v sredi nje pa — nabita kanona. Zapazivši sovražnike blizo, zaženejo bobovski stražniki divji krik, in urno hité jim iz vasi njih tovarši na pomoč. Al zdaj oglasi se kanona: bum, — in sopet: bum, da je zemlja trepetala. Bobovce popade groza: „Gorjé! Lukovci imajo zlodja s sabo, glejte je, črne pošasti, kako grmí in bljuje ogenj z dimom proti nam.“

Tako je šlo po bliskovem iz ust do ust. In joj! ob enem se nekteri Bobovci čutijo ranjene. Zdaj ni bilo časa za premišljevanje, najsrčnejšim pade od strahu orožje z rok; mahoma je vsa ošabna armada na begu, kakor čeda kónj, ki so izvohali oroslana. Še general Kokot je dirjal kakor prestrašen zajec. Al zadej bučala je čedalje glasnejše črna pošast, in Lukovci, postavivši si hitro most, mahnejo v „šturmšritu“ za begočimi.

Ko prilomastijo Lukovci v vas, najdejo že vso prazno in tiho; ljudje in podgane, vse je sedlo lesici na rep. Edini junak Vid Kolomaja sedel je na klopi pred svojo bajto, bled in suh, kajti bil je še zdaj potr in opečen. — On se ni bal kanone, kajti marsikterikrat je vohal v turškem boji njen prah. — Gotovo bili bi mu zdaj Lukovci vsa rebra polomili, ko ne bi zapovedal general Drvár, da se ne spodobi, jezo si hladiti nad neoboroženci. V enomer pokala je kanona, in smejal se je za njo študirani kovač, pa globljeje v temni gozd bežal je bobovski rod. — Zdaj zabobna lukovski bobnar Žajdala, in vojska obstopi gospoda generala. „Kaj nam je početi, sosedje, zdaj z Bobovcem?“ — zakliče Tone Drvár. „Izplenimo, pa spremenimo ga v pepél!“ — zakriči sto glasov. „V pepél — v pepél!“ — razlegalo se je v bobovske parme in hleve, da so zavelile prasice in zamuknile krave.

Kar se oglasi zraven svoje kanone Matija Počasen: „Možaki! mi imamo zdaj v svoji oblasti sovražnike; srečo donesla nam je naša kanona, pa pomislimo, da je sreča vkanljivka, ki ljudi le slepi. Lepo in hvale vredno je, usmiliti se tudi sovražnika. Pustimo tedaj sosedom njihova stanišča, če nam prisežejo, da ne pričnejo nikdar več sovrašstva z nami.“

Tako govoril je vrli kovač, in koj pritrdili so mu vsi poštenjaki, tudi gospod general. In ta je obveljala, kajti Lukovci bili so pametni ljudje.

Še ta večer pošljejo lončarja Črepovca za Bobovci v gozd, naznanit jim mir in spravo. Pa mnogo truda stalo je poslanca, predno so verjeli njegovim besedam, in se dali prepričati, da kanona ni zlodjevo orožje. Pa zdaj segne jim blagosrčnost sovražnikov globoko v srce.

Pobiti in ponižni, kakor niso bili nikoli pred, pritavajo Bobovci v svojo vas — na čelu jim Kokot. Prijazno segne lukovski general bobovskemu v roko, in spregovori: „Ljubi Peter, bili smo bedaki, da smo se šli psovati in pikati na svojo škodo; pa bodi vse svaje odslej konec, prisezimo si večno prijateljstvo, pozabimo vse pretekle reči.“ — In solze polijejo sosedom oči — objemajo se prav prirčno. Pri rujnem vincu in dobro zabeljenem bobu ponovili so bratovsko zvezo. Peter Kokot napil pa je Lukovcem lepo zdravico, in izrekel željo, da bi se ženili in možili sosedje tudi v prihodnje iz vasi v vas, kakor poprej. Z veliko navdušenostjo sprejeli so Lukovci to ponudbo.

Tako končal se je boj za puro, — ravno tisti dan, ktereга izhajajo pasji dnevi. Bila je zares v Bobovcu toča, pa roštala je le po skledah. — Sledeči predpust pa bilo je v Lukovcu in Bobovcu svatovščin brez konca in kraja, pri katerih so se mastili s tolstimi purami! Ni je bilo zrele deklina, ki bi bila morala ploh vleči, — najstaršo vzel je vdovec Črepovec. „Prehuda in prestara mi ní, da le ima nekaj pod palcem“ — smejal se je zviti lončarček. — To bil je vesel predpust, — bogme, letošnji se je skrtil pred njim!

Pa ker sta oba že srečno pokopana, posloviva se, potrpežljivi bralec, od nju, od njunih norčij, — in od zgodovinarja Budaloviča. Morebiti še slednjega poiščeva drugikrat.

Omeniti še imam, da od te dôbe ne nosijo v Bobovcu in Lukovcu več ženske hlač — in tedaj so možje vedno pametni in dobri prijatli med sabo. Da! kaže se odsihmal: Boljši dober sosed, ko deset stricev!

Dopisi.

Iz Budina na Ogerskem 21. sveč. — Danes je za nas Slovane in za vso Avstrijo važen in osodepolen dan, ker danes se imajo v Budinu obravnave pričeti, kako se ima Avstrija v prihodnje vstrojiti. — Nikdar bi ne bil mislil, da se bodo reči tako čudno prekucnile. Ko je Majlath ogerski dvorni kancelar bil izvoljen, se je že móglo pričakovati, da se bode v ogerskih zadevah vse močno preobrnilo, — al takega preobratka bi se nikdo ne bil nadjal. Magjari vèdejo se, kakor da bi vsa Evropa od njih izveličanja pričakovala. Mi ne preziramo zgodovinskih pravic Magjarov; al ker so stopili v zvezo z Avstrijo in ker šteje ogerska krona mnogotere narode, katerim gré tudi njih popolna pravica, bi morali to pomisliti in poleg svoje avtonomije ne zahtevati gospodstva nad drugimi narodi, ali zahtevati kaj tacega, kar v zadrego spravlja druge avstrijske narode takraj Litave vzlasti slovanske. Kakošno pogačo nameravajo pèči Slovanom, vidi se jasno iz tega, ako se ozremo na preteklost. Ko je grof Herman Zichy iz ogerske dvorne kancelije izstopil in Majlath njega mesto prevzel, so bili vsi véliki župani odstavljani, kateri niso bili Magjari ali ne dosta vroči 1848njaki, ako-ravno Magjari; na spraznjena mesta se je sam cvet magjarski posadil. Ti novi véliki župani so vse županijske uradnike odstranili, o katerih se jim je zdelo, da nimajo dosti pravega magjarskega duha. — To je bila prva priprava za daljšo pot. Pri volitvah deželnih poslancev so bili skoraj sami 1848njaki voljeni, samo Srbi in Rumuni so nekatere poslance svojega naroda, se vé da z veliko težavo, v deželni (ali kakor Magjari pravijo „državni“) zboru spravili. Ubogi Slovaki, ako-ravno jih je blizo 3 milijone, ne enega zastopnika nimajo, čeravno so imeli 30 svojih kandidatov! Pa kako je vendar to mogoče? — utegne kdo vprašati. Prav lahko. — Véliki župani in županijski uradniki v slovaških krajinah so sami ekskluzivni Magjari, ravno taki tudi okresni ali stolični uradniki. Uradniki so imeli volitve deželnih poslancev v svojih rokah, ter so tudi svoje magjarske ljubljence pri volitvah z vsakterimi pripomočki nevtrudljivo podpirali. Ako so se Slovaki stanovitno svojih kandidatov držali, so morali po več dni čakati, predno je na nje vrsta prišla k volitvi, med tem so pa Magjari s svojimi ljubčki pridno glasovali, in če še niso dosti glasov za svoje magjarske kandidate imeli, so volitev za nekaj dni odložili ali pa so med volilci prepir in pretep napravili. O tem se je dosta lepih „historij“ bralo v časnikih. — Ker so Slovaki večidel nepremožni, se jim drugikrat do volitve ni ljubilo dolge poti delati, ako so pa tudi še enkrat volit